

HELSINGIN YLIOPISTO

TikTokin uhkanarratiivi kansanedustajien täysistuntopuheenvuoroissa

Politiikan ja viestinnän maisteriohjelma
Viestinnän opintosuunta
Maisterintutkielma

Laatija:
Mona Pyykkönen

Ohjaaja(t):
Salla-Maaria Laaksonen

24.2.2025
Helsinki

Työn nimi: TikTokin uhkanarratiivi kansanedustajien täysistuntopuheenvuoroissa

Tekijä: Mona Pyykkönen

Kuukausi Helmikuu 2026

Sivumäärä: 56 + lähteet

Avainsanat: TikTok, sosiaalinen media, uhkanarratiivi, tekoäly, täysistuntopuheenvuoro

Tiivistelmä:

Tässä maisterintutkielmassa tarkastellaan kansanedustajien täysistuntopuheessa esille nousseita TikTokin uhkanarratiiveja. Tutkielman tavoitteena on selvittää, miten kansanedustajat luovat TikTokin uhkanarratiiveja täysistuntopuheenvuoroissaan sekä mistä kansanedustajat ovat sisällöllisesti huolissaan keskustellessaan TikTokista. Narratiivien avulla ihmiset tekevät uudet sosiaalisen median alustat ymmärrettäviksi. Ne vaikuttavat siihen, miten julkinen keskustelu muotoutuu ja miten ihmiset tulkitsevat teknologian riskejä ja hyötyjä. Tutkielman teoreettisena viitekehyksenä toimivat teknologianarratiivin, tekoälynarratiivin ja uhkanarratiivin käsitteet.

Tutkielman aineisto on kerätty eduskunnan avoimilta verkkosivuilta löytyvistä täysistuntojen pöytäkirjoista hakusanalla TikTok*. Hakutuloksia on yhteensä 57 ja näissä puheenvuoroissa mainitaan TikTok yhteensä 73 kertaa. Valitsin aineistoksi eduskunnan täysistuntopuheenvuorot, koska täysistunto lainsäädäntötyön ja poliittisen keskustelujen julkinen areena. Siellä kansanedustajat pitävät puheenvuoroja heille tärkeistä asioista. TikTokin uhkanarratiivin tarkasteleminen täysistuntopuheenvuorojen kautta on mielenkiintoista, sillä täysistunnoissa kansanedustajien puheilla on suora yhteys lainsäädäntöön ja poliittiseen vastuuseen.

Täysistuntopuheenvuoroissa kansanedustajat luovat TikTokin uhkanarratiivin, jossa he korostavat TikTokin yhteyttä kiinalaiseen omistajaan. Puheenvuoroissa tunnistetaan useita turvallisuusuhkia, kuten tietosuojan, datan siirtoon, kyberturvallisuuteen ja informaatiovaikuttamiseen. Informaatiovaikuttamisen taustalla ovat usein TikTok-käyttäjät. He voivat levittää väärennettyä sisältöä alustalle, mikä kerää tuhansia katselukertoja ja jakoja nopeassa ajassa. TikTokin suositusalgoritmi levittää tietoa ennennäkemättömällä vauhdilla, mikä tekee informaatiovaikuttamisesta vaikeasti hallittavaa. TikTokin toimintalogiikka palkitsee käyttäjiä siitä, mitä enemmän heidän sisältönsä saa tykkäyksiä tai kommentteja, eikä sovellus tunnista erimerkiksi kiusaamista tai vaalivaikuttamista videoilta. Kansanedustajien uhkanarratiivissa TikTok esitetään eri väkivallan muotojen näyttämönä, josta alusta ei ota mitään vastuuta. Kansanedustajat tunnistavat puheenvuoroissaan TikTokin uhan demokratialle, disinformaatioon, algoritmien manipulointiin ja luotettavan tiedon merkitykseen. Puheenvuoroissa muodostuu selkeä narratiivi, jossa TikTokia ei esitetä vain nuorten viihdesovellus, vaan strategisena informaatiovaikuttamiseen välineenä.

Tutkielman johtopäätöksenä voidaan todeta, että TikTokiin liittyvät uhat koskevat geopolitiikkaa, lasten ja nuorten hyvinvointia ja disinformaatiota, demokratiaa ja portinvartijuutta. Kansanedustajat suhtautuvat puheenvuoroissaan TikTokiin arkipäiväisesti, mutta silti varauksella. Kansanedustajat näkevät TikTokin alustana, jossa leviää haitallista sisältöä, joka on vaaraksi niin suomalaiselle yhteiskunnalle kuin Suomen kansalaisille. Erityisen huolestuneita kansanedustajat ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnista, sillä TikTok on suosittu sosiaalisen median alusta nuorten keskuudessa. Kansanedustajat kokevat EU-tasoisien sääntelyn keskeisimpänä keinona vaikuttaa esimerkiksi disinformaatioon, kiusaamiseen, laihdutuskuultuuriin tai kyberturvallisuuteen liittyvien sisältöjen leviämiseen.

Sisällys

1	Johdanto	4
2	Teoreettinen viitekehys	8
2.1	Teknologia- ja tekoälynarratiivi	8
2.2	Uhkanarratiivi	12
2.3	TikTok alustana	15
2.4	TikTok poliittisen viestinnän ja osallisuuden areenana	18
3	Tutkimusmenetelmät ja aineisto	21
3.1	Narratiivinen lähestymistapa	21
3.2	Aineiston keruu	23
3.3	Tutkimuseettiset kysymykset	25
4	Analyysi	27
4.1	Uhkanarratiivin esiintyminen puheenvuoroissa	28
4.2	Geopoliittinen uhka	34
4.3	Lasten ja nuorten hyvinvointi	39
4.4	Disinformaatio, demokratia ja portinvartijuus	45
5	Johtopäätöksiä	52
	Lähteet	57

1 Johdanto

Sosiaalinen media on merkittävä osa arkeamme ja sillä on iso vaikutus elämämme eri osa-alueilla. Haemme sieltä tietoa, jaamme sinne tietoa ja selaamme siellä viihdettä. Yksi tämän hetken suosituimmista sosiaalisen median alustoista Suomessa on TikTok (Markkinointimaestro, 2024). Syyskuun alussa vuonna 2025 TikTokissa oli 1,84 miljoonaa suomalaista käyttäjää (Markkinointimaestro, 2025). TikTok on kiinalainen lyhyisiin videoihin perustuva sovellus, joka on suosittu erityisesti nuorten keskuudessa. TikTok kerää käyttäjistään tietoja tarjotakseen juuri heille kohdennettua sisältöä. TikTok-videoiden aiheet ovat kaikkea maan ja taivaan väliltä – hauskoja kissavideoita, hyödyllisiä kauneusvideoita, traagisia uutisvideoita maailmalta mutta myös trendaavia tanssivideoita. Näiden lisäksi alustalla käydään paljon yhteiskunnallista keskustelua esimerkiksi paikallisista vaaleista, konflikteista tai ihmisoikeuksista.

Julkinen keskustelu TikTokin ympärillä, sosiaalisen median haitoista ja turvallisuusympäristön muutoksista herättivät mielenkiintoni tutkia TikTokin uhkanarratiiveja. Olemme antaneet TikTokin kaltaisille sosiaalisen median alustoille pääsyn omaan dataamme, jonka seurauksena on syntynyt huoli yksityisyyden suojasta, tiedon väärinkäytöstä ja siitä, miten dataa voidaan hyödyntää turvallisuuteen kohdistuvassa vaikuttamisessa. TikTokia käytetään paljon poliittisessa viestinnässä, niin kansanedustajien, puolueiden kuin tavallisten ihmisten toimesta, jonka seurauksena myös dis- ja misinformaatiota leviää TikTokissa. Uhkanarratiivien tarkasteleminen on merkityksellistä, sillä ne muokkaavat tapaa, jolla teknologiaan, turvallisuuteen ja valtaan liittyviä kysymyksiä ymmärretään ja käsitellään poliittisessa päätöksenteossa.

TikTok on lyhytvideopalvelu, jossa käyttäjät voivat luoda, jakaa ja katsella videoita, joiden pituus vaihtelee muutamasta sekunnista useampaan minuuttiin. TikTok on lähtöisin Kiinasta ja sen kehitti teknologiayritys ByteDance, joka julkaisi sovelluksen kansainvälisille markkinoille vuonna 2016 (alkujaan nimellä Douyin Kiinassa). Vuonna 2018 TikTok yhdistyi musikaalivideoihin keskittyneen Musical.ly-sovelluksen kanssa, mikä vauhditti sen maailmanlaajuista suosiota. Koronapandemian aikana TikTokin käyttäjämäärät räjähtivät kasvuun niin Suomessa kuin maailmalla, kun ihmiset viettivät entistä enemmän aikaa kotona ilman ihmiskontaktia. Myöhemmin 2020-luvulla TikTok on vakiinnuttanut asemaansa myös vaikuttajaviestinnän, yritysmarkkinoinnin ja poliittisen viestinnän alustana. TikTokin ero muihin sosiaalisen median alustoihin on se, että sen

toimintaperiaate pohjautuu pitkälti tekoälyllä ohjattuihin algoritmeihin. Algoritmit keräävät dataa käyttäjien toiminnasta ja liikkeistä alustalla, jolloin ne oppivat käyttäjien mieltymyksiä ja kiinnostuksen kohteita (Kang & Lou, 2022).

TikTokin uhkanarratiivien tutkiminen on hyvin ajankohtaista, sillä sekä Suomessa että Euroopan unionissa keskustellaan sosiaalisen median alustoihin kohdistuvasta sääntelystä. Sosiaalisen median alustoihin on kohdistunut huomio koskien alustojen vastuuta mm. algoritmien toiminnasta ja käyttöehtojen valvonnasta. Uutena sosiaalisen median alustana TikTokin uhkia ei ole vielä tunnistettu suomalaisessa lainsäädännössä, jonka takia niihin ei olla vielä reagoitu kaikilta osin. Tarkastellessa TikTokin uhkanarratiiveja keskeinen näkökulma on, miten ne muokkaavat yleiskuvaa TikTokista ja vaikuttavat pitkän aikavälin mielikuviin sovelluksesta. TikTokin ympärillä käyty julkinen keskustelu ei koske pelkästään uutta teknologiaa tai suosittua viihdesovellusta, vaan ennen kaikkea siihen liittyviä uhkanarratiiveja.

Suomen eduskunnassa on keskusteltu TikTokista vuoden 2020 jälkeen muutamissa erilaisissa asiayhteyksissä ja puheenvuoroissa ovat nousseet esille mm. tietoturva, nuorten hyvinvointi, valeutiset ja Kiinan yhteydet Suomeen. Tutkimukseni taustana toimii TikTokin merkityksen kasvaminen osana yhteiskuntaamme ja kiinnostus siitä, kokevatko suomalaiset kansanedustajat TikTokin uhkana. Jos kansanedustajat kokevat TikTokin uhkana, niin tarkastelen sitä, miten he tuovat sen esille. Tämä aihe on polttava nykypäivän yhteiskunnassa, sillä sosiaalinen media ja erityisesti TikTok ovat merkittävä osa elämäämme.

Vuoden 2024 aikana suomalaisessa mediassa keskusteltiin, pitäisikö TikTokin käyttö kieltää Suomessa, ja kansanedustajille tehdyn kyselyn mukaan 84. kansanedustajan mielestä TikTokin käyttö pitäisi kieltää Suomessa. Keskustelun taustalla oli nouseva huoli Tiktokin aiheuttamista tietoturvariskeistä sekä addiktoivan sovelluksen vaikutuksista käyttäjien aivoihin ja nuorten hyvinvointiin (Hara, 2024). Kansanedustajat eivät voi ladata TikTok-sovellusta heidän työpuhelimiinsa tietoturvariskien välttämiseksi.

Kansanedustajien puheenvuoroissa nousee tämä huoli esille, mutta silti TikTokia ei ole kielletty Suomessa. Tämän lisäksi monet kansanedustajat käyttävät TikTokia osana omaa ulkoista viestintäänsä.

Valitsin aineistokseni kansanedustajien puheenvuorot täysistunnoissa, koska täysistuntosali toimii suomalaisen demokratian areenana ja se edustaa avointa poliittista

keskustelua Suomessa. Kansanedustajat ovat Suomen merkittävimpiä päätöksentekijöitä, jonka takia heidän esille tuomat TikTokin uhkanarratiivit ovat olennaisia. Narratiivien avulla ihmiset tekevät uudet teknologiat ymmärrettäviksi. Ne vaikuttavat siihen, miten julkinen keskustelu muotoutuu ja miten ihmiset tulkitsevat teknologian riskejä ja hyötyjä. Jo aineistoa läpi käydessä huomasin, että valtaosassa aineistoa esitettiin TikTok negatiivisessa sävyssä, jonka takia myös tutkielma on negatiivissävytteinen.

Tutkimuskysymykseni ovat:

1. Miten kansanedustajat luovat TikTokin uhkanarratiivia täysistuntopuheenvuoroissaan?
2. Mistä kansanedustajat ovat sisällöllisesti huolissaan keskustellessaan TikTokista?

Tutkimuksen toteuttamiseksi käytin kvalitatiivista tutkimusmenetelmää. Narratiivisen lähestymistavan avulla analysoin kansanedustajien rakentamia uhkanarratiiveja TikTokista. Keräsin kansanedustajien täysistuntopuheenvuorot eduskunnan julkisilta verkkosivuilta, josta löytyy kaikki täysistuntojen pöytäkirjat. Käytin hakusanaa TikTok* ja keräsin 57 puheenvuoroa ajanjaksolta 19.9.2020-9.9.2025. Aineiston keräämisen jälkeen tunnistin aineiston sen perusteella, luodaanko siinä uhkanarratiivia, ja tutkin tarkemmin niitä puheenvuoroja, joissa luodaan. Oletuksena oli, että joissakin kansanedustajien puheenvuoroissa luodaan uhkanarratiivia, mutta ei kaikissa.

Narratiivisen lähestymistavan avulla analysoin narratiiveja, joilla kansanedustajat tuovat puheenvuoroissaan uhan esille. Tarkastelen eri tekijöitä, jotka muokkaavat kansanedustajien mielipiteiden ja asenteiden muodostumista. Se edellyttää myös refleksiivistä huomiota siihen, miten tietyt valinnat edistävät tietynlaista keskustelua ja mielipiteiden muodostumista. Tutkielma tuottaa lisää ymmärrystä siitä, mistä kansanedustajat ovat sisällöllisesti huolissaan keskustellessaan TikTokista, miten nämä huolenaiheet syntyvät osana täysistunnossa käytävää keskustelua ja mikä on näiden huolenaiheiden yleisyys.

Tutkimukseni teoria nojaa vahvasti teknologia- ja tekoälynarratiivin käsitteisiin, sillä sosiaalisen median alustana TikTok luo itsestään ja siitä luodaan erilaisia tarinoita ihmisten toimesta. Viime vuosina julkisuudessa on noussut esille sosiaalisen median alustojen vastuu sisällön jälkeisessä portinvartijuudessa, samalla tavalla kuin perinteisellä medialla. Tämän lisäksi perinteisten medioiden tavoin sosiaalisen median alustat tarjoavat

käyttäjilleen tiloja poliittiselle osallisuudelle ja mielipiteiden vaihdolle, mutta näissä tiloissa perinteisen portinvartijan roolin ovat ottaneet alustat itse. TikTok on epävirallinen poliittisen osallisuuden areena, joka on poliittisen järjestelmän ulkopuolinen areenaa, jossa käydään vilkasta poliittista keskustelua, niin kansalaisten kuin kansanedustajien toimesta (Kestilä-Kekkonen & Korvela, 2017, s. 19). Sosiaalisen median alustoilla algoritmiset järjestelmät muokkaavat käyttäjille toimitettavaa tietoa ja samalla ne muokkautuvat sen mukaan, miten käyttäjät kuluttavat aikaa. Tästä on syntynyt vilkas keskustelu sosiaalisen median ”sivutuotteista”, mikä näkyy termien kuten ”disinformaatio”, ”suodatuskuplat” ja ”polarisoituminen” suosiossa kansanedustajien puheenvuoroissa.

Aloitin tutkielmani avaamalla aiheen kannalta oleellista tutkimuskirjallisuutta ja määrittelemällä keskeisimpiä käsitteitä. Luvussa 3.1 esittelen tutkimusmenetelmäni narratiivista lähestymistapaa. Luvussa 3.2 esittelen tutkielman aineiston, sen keräämiseen liittyvät vaiheet, kohdejoukon valinnan sekä luvussa 3.3 pohdin tutkimuseettisiä kysymyksiä. Luvussa 4 keskityn tutkimuksen analyysiin ja lopuksi luvussa 5 kertaan analyysin tulokset sekä kerron tutkielman johtopäätökset.

2 Teoreettinen viitekehys

Tässä luvussa määrittelen tutkielmani kannalta keskeisiä käsitteitä ja esittelen TikTok-sovelluksen. Aloitan teknologianarratiivin käsitteen määrittelyllä sekä siihen vahvasti kytköksissä olevan tekoälynarratiivin käsitteen avaamisella. TikTok on sosiaalisen median alusta, jonka algoritmi on tekoälypohjainen, joten päätin tarkastella myös tekoälynarratiivien roolia keskustellessa teknologiasta. Uudet sosiaalisen median alustat hyödyntävät tekoälyä algoritmin toiminnassa, jonka tarkoituksena on maksimoida käyttäjien käyttämä aika sovelluksessa. Tämän jälkeen avaan uhkanarratiivin käsitteen. Sitten esittelen tutkielmani keskiössä olevan sosiaalisen median alustan, TikTokin ja sen toimintalogiikan, joka vaikuttaa siihen, millä logiikalla TikTok näyttää käyttäjilleen sisältöä. Samalla tuon esille TikTokin omistajuuteen ja datan hallintaan liittyviä näkökulmia. TikTok on kiinalainen sosiaalisen median alusta, jonka suosio on kasvanut räjähdysmäisesti 2020-luvun alusta. Sovellus on herättänyt epäilyksiä sen kiinalaislähtöisyydestä sekä sen tietosuojakäytänteistä. Tämän jälkeen esittelen vielä poliittista toimintaympäristöä, joka on keskeisessä osassa tutkiessa poliittista keskustelua eduskunnassa.

2.1 Teknologia- ja tekoälynarratiivi

Uuteen teknologiaan suhtaudutaan aina hieman varauksella. Näin oli myös TikTokin kohdalla, kun vuonna 2018 kiinalainen teknologiayritys ByteDance osti Musical.ly sovelluksen ja yhdisti sen omaan tuotteeseensa. TikTok on sosiaalisen median alustana melko uusi, jonka takia ihmiset suhtautuvat siihen varauksella. Teknologiat muokkaavat kertomuksia ja käsityksiämme niistä samalla, kun teemme teknologioista ymmärrettäviä narratiivien avulla (Coeckelbergh & Reijers, 2016).

Teknologianarratiivin (eng. narrative technologie) käsitteellä voidaan ymmärtää teknologioita tarinoiden tapaan huomioiden sekä kielen että sosiaalisen ulottuvuuden merkityksen (Coeckelbergh & Reijers, 2016, s. 328). Teknologiat voivat esittää sosiaalisia merkityksiä ja muokata kokemuksiamme eri asioista, mutta lopullisen päätöksen sanomisistaan ja teoistaan tekee aina ihminen. TikTok on erinomainen esimerkki siitä, mitä Coeckelberghin ja Reijersin (2016) artikkelissa tarkoitetaan teknologianarratiivilla. Se ei välitä tai jaa sisältöä, vaan järjestää TikTok-videot käyttäjille tietyssä muodossa rakentaen juonellisen muodon käyttäjän kokemukselle.

Coeckelberghin ja Reijersin (2016) artikkelissa esitetään Ricoeurin teoria, jossa kuvataan vaihetta, jossa tapahtumista muuttuu juoni. Tätä kutsutaan mimesis2. Juonellistamiselle tarkoitetaan tapahtumien organisointia, jossa toisistaan irralliset tapahtumat kootaan yhdeksi juoneksi. Tätä kutsutaan mimesis2. TikTokin tekoälypohjainen algoritmi määrittelee sen, mitä sisältöä se näyttää kenellekin. Algoritmi toimii juonen (eng. the plot) tuottajana, joka luo juonen kaltaisen kokemuksen, jossa esiintyy alku-, keski- ja päättekohta.

Coeckelberghin ja Reijersin (2016) artikkelissa erotellaan passiivinen ja aktiivinen teknologianarratiivi. Passiivisella teknologianarratiivilla tarkoitetaan teknologioita, jotka eivät rakenna tarinoita, vaan ne ovat osa tarinoita, joita ihmiset luovat. Aktiivisella teknologianarratiivilla tarkoitetaan teknologioita, jotka aktiivisesti osallistuvat tarinan rakentamiseen. TikTokissa uhkanarratiivit syntyvät ihmisten ja teknologian yhteistyönä, sillä TikTokin algoritmi järjestää videot tietyllä tavalla, joka luo selkeän juonen.

Simone Natalen (2018) artikkelissa kerrotaan ELIZA-chatbotista/ohjelmasta, jota pidetään laajalti ensimmäisenä koskaan luotuna chatbottina (s. 1). Narratiivilla tarkoitetaan artikkelissa tarinoiden kokonaisuutta, joka ei rajoitu pelkästään fiktiivisiin kertomuksiin. Siihen kuuluvat myös tosipohjaiset kuvaukset tapahtumista ja olosuhteista, jotka rakentuvat toistuvien kertomuksellisten kaavojen tai teemojen varaan. Eri narratiiviteorioiden mukaan (esim. Campbell 1949) tällaiset peruskaavat vaikuttavat laajasti kulttuurisiin ilmiöihin ja teksteihin. Yksi yleinen ajatus on se, että uuden median synty johtaa väistämättä vanhan median kuolemaan. Esimerkkejä tästä ovat: elokuvan väitettiin syrjäyttävän painetun median, television tappavan radion ja elokuvan, ja e-kirjojen ennustettiin lopettavan painettujen kirjojen aikakauden. Näin ei kuitenkaan tapahtunut, ja nyt monet uskovat tekoälyn syrjäyttävän ihmisälyn (s. 4).

Tarinankerronnan lähestymistavat filosofiassa, antropologiassa sekä mediatutkimuksessa ovat osoittaneet, että narratiivi on keskeinen näkökulma antamaan merkitystä kokemuksille ja tapahtumille (Natale, 2018, s. 4). Median muutos stimuloi monimutkaisia reaktioita sosiaalisessa ja kulttuurisessa maailmassa ja tuttuun narratiivisten mallien käyttö auttaa ihmisiä ymmärtämään tällaisia muutoksia. TikTokin kaltaiset digitaaliset alustat ovat synnyttäneet uusia narratiivisia muotoja, muuttaen perinteistä tarinankerrontaa.

Perinteisesti tutkimukset ovat oletaneet, että ihmisten henkilökohtaiset mielipiteet muodostuvat joko tunteisiin tai järkeen perustuen. Kuitenkin Macnaghten ym. (2015) korostavat tutkimuksessaan ihmisten vuorovaikutukseen perustuvaa mielipiteen muodostumista. Tällöin ihmiset muodostavat mielipiteitään asioista vasta keskustellessaan muiden kanssa, jolloin kenelläkään keskusteluun osallistujalla ei ole minkäänlaisia asenteita valmiina, vaan ne syntyvät vasta keskustelutilanteissa. Metodologisen individualismin ongelmana pidetään käsitystä autonomisesta ihmisestä, jolla on omat erilliset mielipiteensä. Tämän näkökulman mukaan ihmisen suhtautumista uusiin teknologioihin tai ympäristömuutoksiin voidaan analysoida ikään kuin se olisi irrallaan sosiaalisista rakenteista (s. 3).

Macnaghten ym. (2015) jakavat julkisten mielipiteiden muodostumisen uutta teknologiaa kohtaan kolmeen päänarratiiviin: hallitsevaan päänarratiiviin, jossa tieteelliset läpimurrot yhdistyvät sosiaaliseen edistykseen ja puhtaan tiedon voittoon, muinaiseen vastanarratiiviin, jossa luonnollisten järjestysten ja rajojen rikkominen johtaa pahuuteen ja vahinkoon sekä moderniin vastanarratiiviin, jossa yleisöä riistetään ja vieraannutetaan teknologian avulla (s. 13). Ihmisten suhtautuminen uuteen teknologiaan ei synny hetkessä eikä itsekseen, vaan siihen vaikuttaa, miten ihmiset ajattelevat ympäröivästä maailmasta.

TikTokin tekoälyalgoritmin tarkoituksena ei ole ymmärtää esimerkiksi TikTokin sisältöä ihmisen tavoin, vaan suosittelualgoritmi optimoi sisältöä sovelluksessa käyttäytymisen perusteella eli se analysoi käyttäjän katseluaikaa, tykkäyksiä, kommentteja ja jakamisia. Tällöin TikTokin algoritmin tavoitteena ei ole jäljitellä ihmisen ajattelua, vaan luoda vaikutelma älykkyydestä tarjoamalla sisältöä, joka tuntuu jokaiselle käyttäjälle täydellisesti räätälöidyltä.

Median elämäkertojen viitekehystä sovellettaessa erilaisiin ohjelmistoihin ja Natalen (2018) artikkelissa ELIZAn tapaukseen on hyvä nostaa esille kaksi median elämäkertojen keskeistä ominaisuutta. Median elämäkertojen käsite tarjoaa teoreettisen viitekehysten ohjelmistojen tutkimukseen. Se auttaa avaamaan rakenteellisia malleja ohjelmistoista keskustelussa eri aikoina. Sen avulla voidaan tunnistaa tiettyjä kertomuksia eri aikoina, yhdistää ne laajempiin toistuviin malleihin. Esimerkiksi internetin kaltaista mediaa on aina ajateltu eri lailla ajasta ja paikasta riippuen. Moninaisten ja toisinaan ristiriitaisten narratiivien esiin nousemisella on ollut merkittäviä seurauksia erilaisten ryhmien käyttäytymiseen sekä kyseistä mediaa koskevassa julkisessa keskustelussa. Lisäksi median elämäkerrat perustuvat usein toistuviin narratiivisiin malleihin, jotka mukautuvat

tiettyihin konteksteihin ja tapahtumiin. Harhan trooppiin perustuva narratiivi toistuu laajassa joukossa kertomuksia uusien teknologioiden vastaanotosta historiassa 1800- ja 1900-luvuilla. Se perustuu elokuvan ”perustamismyyttiin”, johon kuuluu kertomus varhaisista katsojista, jotka tunnetun anekdootin mukaan sekoittivat illuusion todellisuuteen ja pakenivat kohti tulevan junan kuvaa. Toisessa narratiivissa esitetään tietokoneet ”ajattelevina koneina”, joka ulottuu ainakin 1600-luvun loppuun (s. 5).

Alusta lähtien tietokoneita on esitetty mekaanisina tai elektronisina aivoina, joiden toiminta voi mahdollisesti jäljitellä ja ylittää ihmisen järjen. Tämä visio vastaa kertomuksellisessa muodossa monenlaisia tieteiskirjallisuuden tarinoita, joissa robotit ja tietokoneet osoittavat inhimillisiä piirteitä, sekä journalistisia raportteja, joissa tietokoneet esitetään ”älykkäinä aivoina, ihmisiä fiksumpina, rajattomina, nopeina, salaperäisinä ja pelottavina” (Natale, 2018, s. 10). Natale (2018) toteaa artikkelissaan, että jotta voidaan tarkastella minkä tahansa ohjelmiston vaikutusta ja merkitystä, on käytävä läpi sen historiaa niin materiaalisella kuin diskursiivisella tasolla (s. 13). Jos yleisön käsitykset tietotekniikasta ovat virheellisiä, niin myös yleisön päätökset teknologioiden hallinnasta ovat todennäköisesti virheellisiä. Natalen (2018) artikkeli nojautuu vahvasti tutkielmaani TikToken uhkanarratiivista julkisessa keskustelussa, jossa media ja ennakkoluulot lietsovat moraalista paniikkia uutta teknologiaa ja tekoälyä kohtaan.

Tekoälyteknologioiden yleistyttyä 2010-luvun lopulla ja 2020-luvun alussa, on julkisessa keskustelussa pohdittu niiden roolia, tarpeellisuutta ja haittoja. Bory ym. (2024) tarkastelevat artikkelissaan ihmisten tekoälyaiheisia mielikuvia erottamalla toisistaan vahvat ja heikot tekoälynarratiivit. Vahvalla tekoälynarratiivilla tarkoitetaan narratiiveja, jotka visioivat tulevaisuuden tekoälyteknologioita, jotka ovat käytännössä erottamattomia ihmisistä. Heikolla tekoälynarratiivilla tarkoitetaan narratiiveja, jotka keskustelevat ja selittävät olemassa olevien tekoälyteknologioiden toimintaa ja vaikutuksia. Heikon ja vahvan tekoälyn kriittistä roolia ja vuorovaikutusta tulee tarkastella niin julkisissa/yksityisissä kuin fiktiivisissä/tietokirjallisissa diskursseissa (s. 2107).

Tekoälynarratiiveja tarkastellessa tulee ottaa huomioon historian, nykyhetken ja kuvitellun tulevaisuuden välinen jännite sekä kiinnittää huomiota siihen, miten eri ryhmät ja toimijat ovat suhtautuneet teknologioihin, kertoneet niistä ja omaksuneet ne eri aikakausina ja sosiokulttuurisissa konteksteissa (Bory ym., 2024, s. 2108).

Tällaista jaottelua tukee olemassa olevat luokittelut, joiden avulla pystytään analysoimaan erilaisia tekoälyyn liittyviä mielikuvia. Bory ym. (2024) muistuttavat, vaikka esitetty

analyttinen erottelu on varsin hyödyllinen, tulee muistaa, ettei vahvojen ja heikkojen tekoälynarratiivien jaottelu ole täysin kiveen hakattu, vaan narratiivit voivat sekoittua ja vaihdella näkemyksien välillä. Esitetty jaottelu on tarpeellinen, sillä se auttaa erottamaan fiktion todellisuudesta, se paljastaa, miten eri narratiivit ohjaavat sääntelyä, päätöksiä sekä ihmisten asenteita. Boryn ym. artikkelin pohjalta voidaan todeta, että jatkossa pitäisi enemmän korostaa heikkoja tekoälynarratiiveja, sillä ne vaikuttavat ihmisten arkeen ja yhteiskuntaan nyt, eikä vasta tulevaisuudessa (s. 2109).

Kertomukset edellyttävät olemassa ollakseen jatkuvaa uudelleen kertomista. Nykyajan populaarikulttuurin viihteellisessä kerronnassa samojen kertomuksellisten käänteiden ja henkilötyyppien kierrättäminen on enemmän sääntö kuin poikkeus, eivätkä vakavammatkaan taiteen lajit tule toimeen ilman jatkuvaa viittaamista, niin tietoisista kuin tiedostamatonta, aiempiin kertomuksiin. Keskeinen piirre liittyen kertomuksiin on sisältöä ja muotoa koskeva intertekstuaalisuus. (Pöysä, 2022, s. 290–291.)

Media on aina ollut keskeisessä roolissa yleisen mielipiteen muokkaamisessa (Habermas, 1991). Historiallisesti sanomalehdet ovat toimineet julkisen keskustelun foorumeina, joiden avulla ihmiset ovat voineet tutustua erilaisiin näkökulmiin ja osallistua kollektiivisen mielipiteen muodostumiseen. Median uutisointi tietyistä aiheista tai kysymyksistä voi herättää julkista keskustelua ja nostaa tiettyjä aiheita yleiseen tietoisuuteen. Samalla tapa, jolla media kehystää kysymyksiä ja esittää argumentteja, vaikuttaa siihen, miten yleisö näkee ja tulkitsee näitä aiheita, ja lopulta muokkaa heidän mielipiteitään.

Tarkasteltaessa nykyajan uutta teknologiaa on keskeistä perehtyä varhaisen tekoälyohjelman ELIZA:n kohtaamiin kilpaileviin narratiiveihin. Nämä narratiivit heijastavat ihmisten käsityksiä tekoälystä ja vaikuttavat siihen, miten tekoäly ymmärretään ja miten siitä keskustellaan. Teknologianarratiivien elementit auttavat ymmärtävään kansaedustajien luomia uhkanarratiiveja ja tarkastelemaan niitä osana laajempaa merkitystä.

2.2 Uhkanarratiivi

Uhkanarratiivi eli uhkakertomus on narratiivin muoto, jossa jokin ilmiö tai toimija kuvataan kertomuksellisesti uhaksi. Uhka on käsitteenä moniulotteinen, sillä se voi olla joko objektiivinen tai subjektiivinen. Uhkanarratiivit vaikuttavat uhan tulkintaan ja

määrittelevät sen, miten uhka nähdään. Objektiivisessä mielessä uhka voidaan määritellä esimerkiksi valtion tai jonkin ryhmän kyvyksi aiheuttaa vahinkoa toiselle toimijalle. Tällainen tarkastelu on tyypillistä kansalliseen turvallisuuden liittyvässä analyysissä, jossa uhkaa mitataan suorituskyvyillä, resursseilla ja konkreettisilla toimilla. Samanaikaisesti uhka on myös subjektiivinen. Ihmiset ja yhteisöt eivät havaitse uhkia pelkkien tosiasioiden perusteella, vaan ennen kaikkea tarinoiden, tulkintojen ja sosiaalisten merkitysten kautta. Tässä mielessä uhan ymmärtäminen rakentuu siihen, miten uhasta puhutaan, miten sitä kuvataan ja millaisia merkityksiä sille annetaan. (Ciovacco, 2020, s. 48–49.)

Uhkanarratiivi muodostuminen voidaan kuvata kaksivaiheisena prosessina, jossa tuotanto eli poliittiset päättäjät rakentavat uhkaa koskevaa kertomusta ja jossa tulkinta eli yleisö omaksuu, muokkaa ja uusintaa narratiivia. Toiston, kehysten ja metaforien kautta uhkanarratiivi etäännyty objektiivisuudesta ja muuttuu subjektiiviseksi tulkintakehykseksi. (Ciovacco, 2020, s. 49.) Sosiaalisen median alustana TikTok tarjoaa paikan, jossa kertoa, jakaa ja vastaanottaa erilaisia tarinoita. Nykyaikainen digitaalinen ympäristö mahdollistaa tarinoiden jakamista sekunneissa, jolloin tietyt narratiiviset rakenteet (esim. uhka) leviävät nopeammin.

Kerry Liun (2022) artikkelissa tarkastellaan Global Times -lehden narratiivin ja Kiinan uhkanarratiivin välisiä suhteita Australiassa sekä maailmanlaajuisesti. Global Times on englanninkielinen kiinalainen uutislehti, jota luetaan aktiivisesti mm. Australiassa. Liu (2022) analysoi Kiinan valtion median viestinnän eli Global Timesin vaikutusta siihen, miten Kiinan uhkaa ympäröivä julkinen keskustelu kasvaa Australiassa (s. 5).

Vaikka Liun (2022) tutkimus ei koske varsinaisesti TikTokia, sen keskeiset havainnot ovat sovellettavissa TikTok-uhkanarratiivien tarkasteluun, koska niin Global Times kuin TikTok ovat kiinalaisomisteisia medioita. Liun tutkimus osoittaa, että Global Timesin narratiivi on vahvasti sidoksissa Kiinan uhkanarratiiviin, niin Australiassa kuin koko maailmassa. Kiinan valtion äänitorvet, kuten Global Times, lisäävät havaittua uhkaa nopeasti ja laajasti, mikä viittaa siihen, että väitteet TikTokista Kiinan vakoiluvälineenä voivat levitä nopeasti ja kasvattaa uhkakäsitystä. Tutkimuksen havainnot ovat hyödyllisiä osana laajempaa keskustelua Kiinan kansainvälisestä asemasta. TikTokin yhteyksiin Kiinan valtioon palaan laajemmin käsitellessäni TikTok-sovellusta ja sen toimintalogiikkaa.

Kiinan uhkanarratiivilla on pitkä historia erityisesti Yhdysvalloista, jossa uhka Kiinasta oli jo 1990-luvulla merkittävä keskustelunaihe. Kiina aiheutti tuolloin ja aiheuttaa yhä

erilaisia uhkia, kuten ideologisia, taloudellisia ja strategisia uhkia muille maille ja Liun (2022) tutkimus osoittaa, että jotkut Kiinan uhkaa koskevat narratiivit perustuvat propagandaan ja retoriikkaan (s. 12). Global Times tuo sisällössään esille niin militaarista uhkaa, vastakkainasettelua lännen kanssa sekä kansallismielistä ja kovaa poliittista linjaa. Tämän takia voidaan pitää hyödyllisenä, että Kiinan hallitus lieventäisi retoriikkaansa, jotta Kiinan uhka ulkomailla vähenisi. Sama pätee myös TikTokin Kiina kytköksiin, sillä monet maat pohtivat TikTokin käytön kieltämistä sen takia, että se on kiinalaisomisteinen sovellus, jota ei voi edes käyttää Kiinassa.

Globaalisti tarkasteltuna TikTok sijoittuu teknologisen ja poliittisen valtataistelun ytimeen, jossa kamppailua käydään sekä julkisen keskustelun että sääntelyn keinoin. Alun perin lasten ja nuorten tanssi- ja lipsync-videoista tunnetusta sovelluksesta on kehittynyt kybertoimintaympäristön keskeinen kiistakenttä erityisesti Yhdysvaltojen ja Kiinan välillä, samalla kun Eurooppa pyrkii asemoimaan itsensä ilman selkeää puolivalintaa. TikTok haastaa vakiintuneiden suurten teknologiayhtiöiden, ja samalla Yhdysvaltojen, hallitsevan aseman.

Suomen Suojelupoliisi on tiedostanut Kiinan tiedustelullisen uhan myös Suomelle. Suojelupoliisin verkkosivuilla todetaan, että Kiinan vaikuttaminen on globaalia ja myös Suomi on yksi kohteista. Vaikuttamista toteuttavat Kiinan valtioon ja kommunistiseen puolueeseen liittyvät organisaatiot. Kiinan vaikuttaminen ja tiedustelu kytkeytyvät usein läheisesti toisiinsa, ja myös vaikuttamista pyritään tekemään peitellysti. Kiinan harjoittama tiedustelu kohdistuu erityisesti ulko- ja turvallisuuspoliittiseen päätöksentekoon, arktisiin kysymyksiin, huipputeknologiaan sekä Kiinan hallinnon uhaksi määrittelemiin kohteisiin. Suomen Nato-jäsenyyden nähdään lisänneen Suomeen kohdistuvaa kiinnostusta. Vaikuttaminen kohdistuu poliittisiin päättäjiin, kiinalaislähtöisiin kansalaisiin ja julkiseen keskusteluun.

Sosiaalisessa mediassa uhkanarratiiveilla on ihmisiä mobilisoiva voima. Jos ihmiset kokevat jonkin asian tai tapahtuman uhaksi, ovat he halukkaita vaikuttamaan esimerkiksi siitä käytävään keskusteluun tai vaalimaan poliittisia toimia sitä vastaan. Poliittiset päättäjät käyttävät omaa valtaansa uhkanarratiivien levittämiseen eteenpäin ja näin vaikuttavat julkiseen keskusteluun TikTokista.

2.3 TikTok alustana

TikTok (Kiinassa Douyin) on yksi maailman suosituimmista sosiaalisen median alustoista. Alun perin sovellus tunnettiin nimellä Musical.ly, mutta nimenmuutos tapahtui sen jälkeen, kun kiinalainen teknologiayritys ByteDance osti palvelun ja yhdisti sen omaan tuotteeseensa vuonna 2018. Näin syntyi TikTok sellaisena kuin se nykyään tunnetaan. Vuonna 2021 TikTok ilmoitti rikkoneensa merkittävän rajapyykin, kun sillä oli yli miljardi aktiivista käyttäjää maailmanlaajuisesti (Newsroom.TikTok, 2022). Sovelluksen ikäraja on 13 vuotta. Sovelluksessa käyttäjät voivat luoda ja katsella lyhyitä videoita, sekä tykätä, kommentoida ja jakaa niitä. Lisäksi sovelluksessa voi seurata muita käyttäjiä, kuten muissakin sosiaalisen median alustoissa esim. Instagramissa tai Facebookissa.

TikTokin suuri suosio verrattuna muihin sosiaalisen median kanaviin on merkittävä. TikTokin käyttäjäkeskeinen algoritmi on parempi kuin muiden sosiaalisen median alustojen vertaisverkkoon perustuvat suosittelustrategiat (Kang & Lou, 2022, s. 4). TikTok hyödyntää tekoälypohjaisia ominaisuuksia oppiakseen tuntemaan käyttäjänsä mahdollisimman hyvin, jotta he viettävät sovelluksessa mahdollisimman paljon aikaa. Sovellus on äärimmäisen suosittu nuorten keskuudessa, ja nuorten määrä sovelluksen käyttäjinä vaikuttaa myös sovelluksen luonteeseen. Siellä videoiden ei tarvitse olla täydellisiä, vaan mieluummin epätäydellisiä ja omaperäisiä. Sosiaalisen median sisällöntuottajat tavoittelevat omille videoilleen mahdollisimman laajaa levikkiä viihdyttävillä, vuorovaikutuksellisilla ja nopeatempoisilla videoilla.

TikTok-videoiden aiheet vaihtelevat hauskoista tanssivideoista, käytännöllisiin kauneusvideoihin sekä samaistuttaviin lip-sync-videoihin. Näiden lisäksi alustalla käydään yhteiskunnallista keskustelua esimerkiksi politiikasta, ihmisoikeuksista tai maailmanlaajuisista konflikteista. Heti sovelluksen avatessa näytölle ilmestyy video. TikTokin For You Page (FYP) eli personoitu sisältösyöte näyttää sovelluksen käyttäjälle loputtomasti uusia videoita. Sovelluksen FYP:ia on kuvailtu yhdeksi internetin koukuttavimmista selauskokemuksista. TikTokin käyttäjä voi joko pyyhkäistä ylös nähdäkseen seuraavan videon, tykätä videosta painamalla sydänkuvaketta, kommentoida videon alle, jakaa videon ystävilleen tai seurata käyttäjiä, joista hän pitää. Monet käyttäjät hyödyntävät videoissaan hashtageja, jotta videot linkittyvät osaksi laajempaa merkitysverkostoa. Tällöin jos käyttäjä tykkää tietyn hashtagin videoista, niin silloin algoritmi syöttää niitä myös jatkossa FYP:ille. Jopa alle 40 minuutin selaamisen jälkeen

TikTokin algoritmi oppii, millaisista videoista käyttäjä pitää, ja alkaa näyttämään hänelle yhä enemmän juuri hänen kiinnostuksensa mukaista sisältöä (Kang & Lou, 2022, s. 4).

TikTokin toimintalogiikka perustuu tekoälypohjaiseen algoritmiin, joka seuraa, mitä TikTokin käyttäjä katsoo ja millaisista videoista hän tykkäilee. TikTokin algoritmi ottaa huomioon kolme pääsignaalia sisältöä luokitellessaan: käyttäjän vuorovaikutuksen, videotiedot ja käyttäjätiedot. Jokaisen suosittelujärjestelmä valitsee suuresta joukosta sopivia sisältöjä ja luokittelee sisällön sen perusteella, kuinka todennäköisesti olet kiinnostunut kustakin sisällöstä. Tietyissä suosittelujärjestelmissä näihin ennusteisiin vaikuttavat myös muiden TikTok-käyttäjien vuorovaikutukset, joilla näyttää olevan samanlaisia kiinnostuksen kohteita. Esimerkiksi, jos käyttäjä A tykkää videoista 1, 2 ja 3 ja käyttäjä B tykkää videoista 1, 2, 3, 4 ja 5, suosittelujärjestelmä voi ennustaa, että käyttäjä A tykkää myös videoista 4 ja 5. Vaikka jotkut voivat nähdä saman sisällön, ominaisuudet kuten For You, Following, Friends ja LIVE-syötteet ovat yksilöllisiä jokaiselle käyttäjälle (TikTok, 2025).

Kaikkien sosiaalisen median alustojen algoritmit ovat rakennettu toimimaan niin, että ne maksimoivat ihmisten sovelluksessa viettämän ajan. Algoritmi oppii lyhyessä ajassa tuntemaan käyttäjänsä ja hänen makunsa sen mukaan, mistä hän tykkää, mitä hän jakaa tai mihin hän kommentoi. Algoritmi ohjaa sosiaalisen median käyttäjiä ja näyttää heille sisältöä, jonka se uskoo kiinnostavan käyttäjää. Samalla käyttäjää voidaan alustan toimesta manipuloida ja ohjata tavalla, jossa algoritmi räätälöi oman version todellisuudesta (Aura & Vahti, 2023). TikTok on hyvä esimerkki sosiaalisen median alustasta, jossa tekoälyalgoritmi on uusi portinvartija. Perinteisten journalistien sijaan näkyvyyden ja vaikuttavuuden määrittävät käyttäjän toiminta alustalla, sisällöntuottajien taidot ja karisma sekä alustan algoritmien suosittelu koskien tiettyjä teemoja ja esitystapoja. Lisäksi TikTokiin pystyy julkaisemaan sisältöä kuka tahansa anonymisti. Tällöin käytännössä kukaan ei ole vastuussa julkaisun jälkeisestä portinvartijuudesta. Siellä ei ole perinteistä median portinvartijuutta, vaan sisällön julkaiseminen on sekä kyseisen alustan, että jokaisen yksilön vastuulla. TikTokiin voi kuka vain julkaista tietoa ja osallistua siten julkiseen keskusteluun. Näin ollen perinteisillä uutismedioilla ei ole enää mahdollisuutta toimia portinvartijoina ja päättää siitä, mitä uutisoidaan ja miten se esitetään. Portinvartijuus onkin siirtynyt ihmisiltä koneille eli algoritmit päättävät siitä, mitä käyttäjille näytetään, ja tämä vaikuttaa merkittävästi siihen, millainen maailmankuva ihmisille rakentuu.

Monet ovat huolissaan siitä, miten ja mitä dataa TikTok kerää käyttäjistään ja mihin tarkoitukseen sitä käytetään. Alustat, kuten Meta ja Tiktok, ovat tunnettuja siitä, että ne tekevät kerätyllä datalla miljardituottoa. Data on raakamateriaalia, jota jalostamalla saadaan erilaista informaatiota (Zins, 2007). Alustat keräävät käyttäjistään dataa, jotta ne oppimaan tuntemaan käyttäjänsä mahdollisimman hyvin ja kehittämään sovellusta entistä henkilökohtaisemmiksi. Käyttäytymisdatan avulla sovellukset profiloivat käyttäjänsä, jotta heille on esimerkiksi helpompi mainostaa tuotteita tai palveluita kohdennetusti. TikTok on kertonut, että se pyrkii sovelluksen käytön yhteydessä profiloimaan käyttäjänsä ja muodostamaan mielikuvaa siitä, kuka käyttäjä on, millaisista tuotteista tämä voisi olla kiinnostunut ja mistä ei. TikTok kerää tietoa muun muassa siitä, mistä sovellusta käytetään, miten pitkään ja mihin kellonaikoihin (TikTok, 2025). Kuvista napataan metatiedot ja yritetään tunnistaa niissä näkyvät ihmiset. Suomen Yleisradio uutisoi, että vuoden 2025 aikana Euroopan unioni on määrännyt Tiktokin maksamaan 530 miljoonan euron tietoturvarikkeiden vuoksi, sillä Tiktokin datansiirrot Kiinaan rikkoivat EU:n tiukkoja tietosuojasäätöjä (Kavander, 2025).

Muiden sosiaalisen median alustojen tavoin TikTok kerää myös käyttäjiltään monenlaisia tietoja. Tällaisia ovat mm. laitetiedot ja likimääräiset sijaintitiedot. Lisäksi TikTok kerää video-, kuva- ja äänitallenteiden ominaisuuksia ja piirteitä (esimerkiksi kasvojen tai muiden ruumiinosien olemassaoloa tai sijaintia kuvassa), metatietoja (kuten milloin, missä ja kuka on luonut käyttäjän sisällön) sekä käyttötietoja (esimerkiksi miten käyttäjä on vuorovaikutuksessa mainosten kanssa tai muiden käyttäjien kanssa, sekä käyttäjän luoma hakuhistoria). TikTok myöntää myös konserniin kuuluville ulkomaisille yhteisöille rajoitetun etäkäytön toimitettuihin tietoihin sekä automaattisesti kerättyihin tietoihin ja muihin lähteistä peräisin oleviin tietoihin siinä laajuudessa kuin se on tarpeen tiettyjen toimintojen, kuten tallennuksen, sisällön toimittamisen, turvallisuuden, tutkimuksen ja kehityksen, analytiikan ja sisällön moderoinnin, tarjoamiseksi. Lisäksi tietoja jaetaan kolmansille osapuolille, kuten mainostajille, myyjille ja muille palveluntarjoajille (Mildebrath & Daale, 2025). Tiktokin tietosuojakäytänteistä kerrotaan sen verkkosivuilla. Tämän tarkemmin alustat eivät kerro käyttäjilleen, mitä dataa heistä kerätään ja mihin sitä tosiasiallisesti käytetään.

TikTok on kiinalaisomisteinen sosiaalisen median alusta, jota on kritisoitu länsimaissa sen yhteydestä Kiinan valtioon. Yhtenä argumenttina on käytetty, että Kiinan valtiolla olisi Tiktokin kautta mahdollisuus vaikuttaa koko maailman mielipiteisiin syöttämällä

propagandaa TikTokin käyttäjille. TikTokin, Googlen ja Metan suuret tuotot tulevat siitä, että ne myyvät käyttäjiensä dataa eteenpäin kolmansille tahoille (Zuboff, 2022). EU on määritellyt, että eurooppalaisten tietoja ei saa viedä Euroopan ulkopuolelle. Toistaiseksi ei ole todisteita siitä, että Kiinan valtio olisi vakoillut TikTokin käyttäjiä sovelluksen avulla, vaikka sen toimintatavat ovat hämäriä. TikTok ilmoitti keväällä 2025 rakentavansa Suomeen datakeskuksen, jotta se voi siirtää eurooppalaisten käyttäjiensä datan tallentamisen Eurooppaan, Yhdysvaltojen ja Kiinan sijasta.

2.4 TikTok poliittisen viestinnän ja osallisuuden areenana

Tässä luvussa esittelen TikTokia poliittisen viestinnän ja osallisuuden areenana. Kerron sosiaalisen median roolista poliittisessa ympäristössä sekä poliittisessä viestinnässä. Sosiaalinen media tarjoaa oivan alustan poliittiselle sisällölle, joka on helposti saavutettavissa laajallekin yleisölle. Sosiaalisen median alustat tarjoavat myös ympäristön poliittiselle polarisaatiolle. Tämän yksi selittävä tekijä on se, että internet on tehnyt helpommaksi havaita ja ilmaista erilaisten yhteiskunnallisten, taloudellisten, etnisten ja ideologisten ryhmien välisiä eroja (Reunanen, 2022, s. 26). TikTok tarjoaa käyttäjilleen alustan käydä täysin anonymisti keskusteluita, jolloin keskustelu saattaa kärjistyä, koska omien mielipiteiden jakaminen ilman vastuuta seurauksista mahdollistaa sen.

TikTok tarjoaa alustan välittää poliittinen viesti niille, jotka eivät muuten sitä näkisi. TikTok on vaikuttavuus- ja vuorovaikutusominaisuuksiensa avulla kansanedustajille suotuista alustoja luomaan omaa henkilöbrändiään sekä esittämään poliittista agendaansa leikkisällä ja politiikkaa seuraamattomallekin yleisölle ymmärrettävällä ja samaistuttavalla tavalla. Tämä on ilmiönä ristiriitainen, sillä painavien asioiden yksinkertaistaminen kaventaa poliittisen keskustelun sisältöä. TikTokin algoritmisen suositusjärjestelmä tarjoaa jokaiselle käyttäjälle mahdollisuuden tulla viraaliksi, mikä mahdollistaa poliittisen viestin leviämisen audiovisuaalisten tekojen kautta (Cervi & Marín-Lladó, 2023, s. 204). TikTokin kasvaessa on myös TikTok-tutkimus lisääntynyt, mutta erityisesti akateemista tutkimusta siitä, miten poliitikot ja poliittiset puolueet käyttävät alustaa mainostamiseen, viestintään ja erityisesti kampanjointiin, on edelleen varsin vähän.

Kansanedustajat ovat itse kertoneet, että täysistunnoissa puhutaan pääasiassa sosiaalisen median yleisölle eikä heille, ketkä ovat täysistuntopöydässä paikalla. Puheenvuorot ovat suunniteltu niin, että videot saavat sosiaalisessa mediassa mahdollisimman paljon näyttökertoja ja reaktioita. Eduskunnan täysistuntopöydästä on tullut sosiaalisen median

areena, jossa pyritään puhumaan mahdollisimman yksinkertaisesti, jotta koko kansa ymmärtää heidän sanomansa. Näin tavallinen ihminenkin tietää, mistä aiheista täysistunnossa on keskusteltu ja mitä mieltä eri kansanedustajat ovat keskusteltavista aiheista. Tämän takia eduskunnan täysistuntopuheenvuoroissa mainitaan TikTok tai jokin muu sosiaalisen median kanava, sillä puheenvuoroista tehdään videoita sosiaaliseen mediaan.

Sosiaalinen media on lisääntyvässä määrin korostanut jokapäiväisten asioiden medioitumista. Sosiaalisesta mediasta on muodostunut poliitikoille, aktivisteille ja yhteiskunnallisille vaikuttajille keskeinen toimintaympäristö, jossa poliitikkojen jopa odotetaan olevan läsnä (Kannasto ym., 2023, s. 28). Suomessa eri sosiaalisen median kanavien käyttö vaalikampanjoissa on lisääntynyt ajan kuluessa. Viestintätavat ovat kehittyneet ja sisällöissä käytetään vaihtelevaa ja multimodaalista sisältöä, kuten kuvia, videoita, live-lähetyksiä, meemejä, ja näiden yhdistelmiä (Kannasto ym., 2023, s. 31). TikTok voi suosionsa ansiosta, erityisesti nuorten keskuudessa, antaa poliitikoille sellaista näkyvyyttä, millaista he eivät muuten saisi. Sosiaalisen median integroituminen osaksi sekä poliitikkojen, että kansalaisten arkipäivään tuo heitä lähemmäksi toisiaan (Gainous & Wagner, 2013, s. 158).

Sosiaalisen mediakentän myötä on myös syntynyt verkkoviestintäympäristöjä, joissa jokaisella osallistujalla ja käyttäjällä on mahdollisuus tuottaa sisältöä ilman perinteistä viestin lähettäjän ja vastaanottajan välistä eroa. Tällainen kehityssuunta muuttaa vuorovaikutusta ja sen tapoja kansalaisten, poliitikkojen ja julkistahojen välillä. (Raiskila & Wiberg, 2017, s. 37). Sosiaalisen median erilaiset kampanjat kuten #Metoo-liikehdintä on mahdollistanut yhteisölliset turvalliset keskustelupaikat etenkin nuorille naisille, millä he ovat vahvistaneet heidän mahdollisuuksiaan vaikuttaa yhteiskunnassa (Hussen, 2018). #MeToo-liikehdintä on hyvin onnistunut tuomaan yhteiskunnan rakenteisiin liittyviä ongelmia osaksi julkista keskustelua (Hyvönen, 2020).

Raiskila ja Wiberg (2017) määrittelevät poliittisen osallistumisen tavallisten kansalaisten toiminnaksi, jonka tarkoituksena on vaikuttaa johonkin poliittiseen asiaan. Määritelmä on kuitenkin siirtymässä perinteisestä, tiukasti poliittiseen vaikuttamiseen nojaavasta määritelmästä kohti sen englannin kielistä määritelmää *civic engagement*, joka sisältää paremmin sen sekä perinteiset osallistumismuodot että kaikenlaiset käyttäytymismallit, asenteet ja toimet, jotka liittyvät ylipäänsä aktiivisen yhteisön jäsenyyteen (s. 31). Poliittinen osallistuminen on muuttunut sekä epävirallisella että virallisella areenalla.

Epävirallisilla areenoilla tarkoitetaan poliittisen järjestelmän ulkopuolisia areenoita, kuten sosiaalista mediaa (Kestilä-Kekkonen & Korvela, 2017, s. 19). Kestilä-Kekkonen ja Korvela (2017) tuovat esille, että tavallisen institutionaalisen poliittisen osallistumisen ohella tapahtuvasta epävirallisemmasta poliittisesta osallistumisesta on puhuttu eri nimillä eri teorioissa (s.19). Esimerkiksi Beck (1997) on sosiologian alalla puhunut alapoliitikasta, kun taas vaikkapa Rosanvallon (2008) on teoretisoinut vastademokratiaa. Molemmat viittaavat kansalaisten formaalin poliittisen järjestelmän ulkopuolella tapahtuvaan poliittiseen osallistumiseen ja siihen, että poliittisia kysymyksiä ja konflikteja käsitellään pitkälti myös muualla kuin traditionaalisilla poliittisilla areenoilla. Kun otetaan huomioon myös perinteisen poliittisen järjestelmän ulkopuolella tapahtuva kansalaisten poliittinen osallistuminen, voidaan kyseenalaistaa väitteet, että kansalaisten kiinnostus politiikkaan olisi koko ajan laskussa ja sosiaalinen pääoma ja luottamus vähenemässä.

Demokratian legitimitetin katsotaan usein kulminoituvan juuri äänestämiseen (Rapeli & Leino, 2020). Kuitenkin etenemissä määrin perinteiset poliittisen osallistumisen muodot, kuten äänestäminen, menettävät merkitystään, kun uudenlaiset osallistumisen tavat yleistyvät. Sosiaalisen median nopea kehitys on avannut mahdollisuuksia kansalaisten poliittiselle toiminnalle ja kansalaisyhteiskunnan monimuotoistumiselle. (s. 30.)

Sosiaalisen median alustat tarjoavat yhteiskunnan polarisaatiolle oivan alustan, sillä siellä ihmiset voivat käydä yhteiskunnallista keskustelua anonyymisti. Sosiaalisessa mediassa samanmieliset henkilöt ja ryhmät löytävät toisensa ja mahdollistaa eri ryhmien välisen vastakkainasettelun voimistumisen (Saarinen, 2022). Poliittisen polarisaation ei katsotakaan johtuvan vain siitä, että ihmiset seuraavat vain samanmielistä mediaa tai siitä, että algoritmit suodattavat omia näkemyksiä horjuttavat näkökulmat pois.

Polarisoituminen ilmenee pikemminkin ryhmäidentiteettien vahvistumisena, jolloin omaan viiteryhmään liitetään positiivisia ja vastapuoleen negatiivisia mielikuvia.

(Reunanen, 2022, s. 26.)

3 Tutkimusmenetelmät ja aineisto

Tässä luvussa käyn läpi tämän tutkimuksen vaiheet, valinnat ja valintojen taustalla olevat perustelut. Ensimmäisessä alaluvussa esittelen käyttämäni tutkimusmenetelmän. Toisessa alaluvussa esittelen aineistoa ja sen keräämistä. Lopuksi pohdin tutkielman eettisiä kysymyksiä.

3.1 Narratiivinen lähestymistapa

Tarkastelen keräämäni aineistoa narratiivisen lähestymistavan avulla. Narratiivisen analyysin keskiössä ovat narratiivit eli kertomukset tai tarinat (Pöysä, 2022, s. 287).

Tarkastelen kansanedustajien täysistuntopuheenvuoroja TikTokista kertomuksina - miten uhka rakentuu kansanedustajien puheenvuoroissa. Tällaisia voivat olla uhat kansalliselle turvallisuudelle, nuorten hyvinvoinnille, demokratialle tai tiedon luotettavuudelle.

Narratiivinen lähestymistapa on laadullista tutkimusta, jossa analysoidaan kertomusten sisältöä. Valitsin tutkimusmenetelmäksi narratiivisen analyysin, koska jokainen kansanedustajan puheenvuoro muodostaa oman kertomuksen. Narratiivisessa tutkimuksessa tarkastelun kohteena ovat kertomusten sisällöt eli millä tavalla kansanedustajat antavat merkityksiä TikTokille kertomustensa kautta.

Strukturalistinen kertomusteoria määrittelee kertomuksen kahden peruselementin avulla: ajallisen perättäisyyden ja vaikutussuhteen kertomuksen tapahtumien välillä (Pöysä, 2022, s. 287). Näiden elementtien avulla voidaan tarkastella, miten TikTokin uhkanarratiivi on kehittynyt julkisessa keskustelussa ja siten kansanedustajien puheenvuoroissa. Pöysän (2022) mukaan juonellistaminen eli tapahtumien asettaminen syy–seurausketjuun ja toimijoiden pelkistäminen sankareiksi tai konniksi on kertomusten keskeinen ominaisuus (s. 288). Tämän avulla tarkastelen, millaisia tarinoita kansanedustajat rakentavat puheenvuoroissaan: millainen on aloitustilanne, mikä näyttäytyy uhkana ja millaisia ratkaisuja ehdotetaan. Tarkastellessani TikTokia uhkanarratiivin näkökulmasta havaitsen puheenvuoroista konnat eli uhat ja sankarit eli pelastajan, joka voi torjua havaittua uhkaa.

Kertomusten tutkimuksen varhaisimpia tunnettuja kertomustutkimuksia on Aristoteleen Runousoppi (Peri poietikee – n. 330–320 eaa.), jossa käydään kattavasti läpi Aristoteleen ajan kreikkalaisen draaman teoriaa erityisesti tragedian näkökulmasta (Pöysä, 2022, s. 290–291). Tämän säilyminen aina seuraaville sukupolville kuvastaa kertomuksellisuuden tarkastelussa tärkeää aspektia: toistuvaa uudelleen kertomista.

Narratiivinen lähestymistapa politiikan ja viestinnän tutkimuksessa on muuttunut yhä yleisemmäksi (Löfblom, 2023, s. 22). Aikaisemmin narratiivin käsitettä on käytetty historian ja sosiologiseen tutkimukseen. Kokonaisten tarinoiden analysoinnin sijaan suosittu lähestymistavan sovellusalue on keskustelujen analyysi (Löfblom, 2023, s. 23). Tässä tutkielmassa tarkastelen vain tiettyjä kertomuksia, joita ovat kansanedustajien täysistuntopuheenvuorot. Tarinallisen lähestymistavan soveltaminen pienempiin tarinoihin tai tässä tapauksessa puheenvuoroihin tarkoittaa sitä, että ne eivät ole tarinan muodossa ajallisesti, vaan yksittäiset puheenvuorot muodostavat yhteisen tulkinnallisen viitekehyksen TikTokin ympärille (Löfblom, 2023, s. 23).

Narratiivinen lähestymistapa muistuttaa monin tavoin muodollista diskurssianalyysiä. Kuten myös diskurssianalyysi pyrkii tunnistamaan teoreettisesti perusteltuja rakenteita, jotka tukevat paikallisia ilmaisumalleja. Narratiivinen lähestymistapa keskittyy yhtä paljon siihen, mitä sanotaan (eli tarinaan), kuin siihen, miten se sanotaan (eli puheeseen) (Löfblom, 2023, s. 23). Tarkoitukseni on nimenomaan tutkia näiden kahden vuorovaikutusta. Analyysia tehdessäni pyrin kiinnittämään huomiota siihen, mitä kansanedustajan pitämä puheenvuoro pitää sisällään, ja samalla, miten TikTokin uhka muovautuu kyseisen puhehetken mukaan. Narratiivit eivät ole koskaan pysyviä tai kiveen hakattuja, vaan ne muokkautuvat aina puhehetkien myötä. Tarinallisuus on tutkielmassani keskeisessä asemassa, kun selvitetään ihmisten tapoja kuvata kokemuksiaan TikTokista ja erilaisille näkökulmille annettuja merkityksiä. Tarinallisessa tutkimuksessa juuri kertomukset tuottavat ja välittävät merkityksiä (Löfblom, 2023, s. 23).

Pohdin pitkään, mikä analyysi tapa olisi paras tarkasteltaessa kansanedustajien puheenvuoroja TikTokista uhkanarratiivin näkökulmasta. Päädyin narratiiviseen lähestymistapaan ja tarkalleen temaattiseen analyysiin, joka etenee hyvin samanlaisesti kuin aineistolähtöinen sisällönanalyysi. Temaattinen analyysi ja sisällönanalyysi ovat hyvin samanlaisia analyysitapoja, mutta niiden välillä on pieniä eroavaisuuksia. Ne kummatkin noudattavat samoja periaatteita ja logiikkaa ja molemmat voivat olla joko aineisto- tai teorialähtöisiä (Tuomi & Sarajärvi, 2018, s. 146). Tuomen ja Sarajärven (2018) mukaan keskeisin ero näiden kahden analyysitavan välillä on se, että sisällönanalyysissa aineisto pilkotaan palasiksi, jonka jälkeen se kootaan ala- ja yläluokkien muodostamaksi hierarkiaksi. Temaattisessa analyysissä sen sijaan tunnistetaan aineistosta pääajatuksia, jotka jaetaan teemoittain yhteen. Olennaista on, että teemat eivät ikään kuin itsestään nouse aineistosta, vaan ne ovat aina tutkijan oman tulkinnan ja päätelmän mukaisia.

Tällöin tulkinta on hyvin paljon riippuvaista tutkijasta ja samasta aineistosta on mahdollista saada erilaisia tulkintoja (s. 147–148). Yksi syy siihen, miksi sekä humanistisissa että yhteiskuntatieteissä on siirrytty narratiiviseen lähestymistapaan, on ajatus siitä, että on hyödyllistä ajatella toteutunutta narratiivisia sosiaalisen elämän tyypillisimpänä muotona.

Macnaghten ym. (2015) nostavat narratiivisen lähestymistavan ratkaisuksi julkisen mielipiteen muodostumisen tarkasteluun. He pyrkivät luomaan symmetrisemmän näkemyksen tieteen ja teknologian sosiaalisesta elämästä narratiivin avulla. Narratiivinen lähestymistapa ottaa huomioon sekä ihmisten yhteiset kulttuuriset tarinat että ihmisten oman pohdinnan. Narratiivit ovat kertomuksia ja kulttuurisia malleja, joiden avulla ihmiset tekevät uudet teknologiat ymmärrettäviksi ja merkityksellisiksi. Ne vaikuttavat siihen, miten julkinen keskustelu muotoutuu ja miten ihmiset tulkitsevat teknologian riskejä ja hyötyjä (s 4).

Julkisten mielipiteiden muodostuminen uutta teknologiaa kohtaan riippuu kolmen päänarratiivin vuorovaikutuksesta: hallitsevasta päänarratiivista, jossa teknologia nähdään yhteiskuntaa muokkaavana ja parantavana voimana. Tässä narratiivissa uusi teknologia nähdään positiivisena mahdollisuutena mm. lisätä osallisuutta. Muinainen vastanarratiivi on hallitsevan päänarratiivin vastakohta ja siinä uusi teknologia nähdään yhteiskunnallisia rajoja rikkovana. Moderni vastanarratiivi korostaa teknologian liittämistä vallan väärinkäyttöön ja vieraantumiseen. (Macnaghten ym., 2015, s. 13.) Ihmisten suhtautuminen uuteen teknologiaan ei synny hetkessä eikä itsekseen, vaan siihen vaikuttaa, miten ihmiset ajattelevat ympäröivästä maailmasta.

Hyödynnän tätä jaottelua tarkastellessani, miten kansanedustajien mielipiteet uudesta teknologiasta eli TikTokista syntyvät täysistuntopuheenvuoroissa. Tämä antaa hyödyllistä tausta tietoa siitä, millaiset ennako-oletukset kansanedustajilla on TikTokista.

3.2 Aineiston keruu

Aineistona käytän eduskunnan täysistuntopuheenvuoroja, joissa mainitaan TikTok. Täysistuntojen pöytäkirjat ovat luettavissa julkisesti eduskunnan verkkosivuilta (eduskunta.fi). Hain puheenvuoroja maanantaina 22.9.2025 hakusanalla TikTok*, jotta sain kerättyä kaikki puheenvuorot, joissa TikTok oli mainittu. Ilman tähteä hakutuloksiin nousi puheenvuorot, joissa mainittiin TikTok ainoastaan perusmuodossa. Sivunvalikosta

valitsin pelkät kansanedustajien pitämät puheenvuorot ja sain hakutuloksia yhteensä 57. Näissä puheenvuoroissa mainittiin TikTok yhteensä 73 kertaa.

Valitsin aineistoksi ainoastaan eduskunnan täysistuntopuheenvuoroja, koska täysistunnot ovat julkisia, joten niiden pöytäkirjat ovat myös julkisesti saatavilla. Eduskunnan täysistunto on lainsäädäntötyön ja ajankohtaisen poliittisen keskustelun keskeinen areena. Siellä kansanedustajat pitävät puheenvuoroja ja nostavat heille tärkeitä asioita esille. TikTokin uhkanarratiivin tarkasteleminen täysistuntopuheenvuorojen kautta on mielenkiintoista, sillä täysistunnoissa kansanedustajien puheilla on suora kytkös lainsäädäntöön ja poliittiseen vastuuseen. Lisäksi täysistuntopuheenvuorot tarjoavat virallisen ja dokumentoidun näkymän kansanedustajien julkiseen argumentointiin ja poliittiseen viestintään, mikä tekee puheenvuoroista luotettavan ja vertailukelpoisen aineistolähteen. Täysistuntopuheenvuorot mahdollistavat myös analysoinnin, miten uhkaa rakennetaan kielellisesti institutionaalisessa kontekstissa - millaisin metaforin, vastakkainasetteluin ja retorisin keinoin TikTok esitetään uhkana tai poikkeamana yleisestä digitaalisesta mediaympäristöstä. Näin puheenvuorot tarjoavat oivan aineiston tarkastellakseen, millaisiin arvoihin, pelkoihin ja tulevaisuuskuviin nämä uhkanarratiivit kytkeytyvät. Tämä valinta mahdollistaa myös aineiston avoimen tarkastelun ja lisää tutkimuksen läpinäkyvyyttä, sillä kuka tahansa voi halutessaan tarkastella puheenvuoroja internetistä.

Keräsin kaikki puheenvuorot aikajärjestyksessä vanhemmasta uusimpaan digitaaliseen kansioon analyysia varten. Analyysivaiheessa luin kaikki puheenvuorot läpi. Analyysia varten narratiivinen lähestymistapa sopii hyvin tarkasteluuni TikTokin uhkanarratiiveista kansanedustajien täysistuntopuheenvuoroissa. Luettuani kaikki puheenvuorot läpi suodatin ne puheenvuorot pois, joissa ei ollut mainintaa uhasta. Jäljelle jääneistä puheenvuoroista keräsin keskeiset TikTokin uhkanarratiivit hakusanoin. Hakusanoina käytin: algoritmi, Kiina, nuoret, terveys, disinformaatio, addiktio, kiusaaminen, tekoäly, vakoilu, demokratia. Tämän jaottelun avulla kokosin puheenvuorot niissä esiintyvien uhkien perusteella. Valitsin hakusanat sen perusteella, millaisia asioita teoreettisessa viitekehysessäni nousi esille.

Kahdessa puheenvuorossa ei varsinaisesti mainita TikTokia, vaan puheenvuoron aikana pidetyssä välihuudossa se mainitaan. Koska nuokin kategorisesti kuuluvat puheenvuoroihin TikTokista, olen sisällyttänyt ne tutkimukseen mukaan. Välihuudot ovat osa eduskunnan puhekulttuuria, jolloin kansanedustajat reagoivat sillä hetkellä

pidettävään puheenvuoroon. Usein välihuudot ovat lyhyitä kommentteja tai huudahduksia. Onkin mielenkiintoista tarkastella puheenvuorojen taustalla olevia asioita, kuten TikTokin mainintaa välihuudossa tiettyjen puheenvuorojen aikana.

TikTok mainittiin ensimmäisen kerran eduskunnan täysistuntopuheenvuoroissa 16.9.2020 ja se oli perussuomalaisten kansanedustaja Kaisa Juuso. TikTokin käyttö yleistyi maailmanlaajuisen koronapandemian aikana vuonna 2020, jolloin ihmiset viettivät koronarajoitusten takia enemmän aikaa yksin kotona. Tällöin ihmisillä oli paljon aikaa viettää sosiaalisessa mediassa. Vuonna 2023 käytyjen eduskuntavaalien jälkeen keskustelu TikTokista on kiihtynyt täysistunnoissa. Yksi selittävä tekijä tälle on sosiaalisen median roolin kasvaminen poliittisessa viestinnässä ja vaalikampanjoinnissa (Kannasto ym, 2023).

Aineiston sisältöön vaikuttaa paljolti se, mistä aiheista täysistunnoissa on keskusteltu. Yksi keskeinen aihe tarkastelujakson aikana oli suomalaisen perusopetuksen nykytila ja siihen tehtävät muutokset esimerkiksi ottamalla käyttöön valtakunnallinen puhelinkielto kaikissa peruskouluissa. Toinen keskeinen aihe, jota käsiteltiin eduskunnassa tarkastelujakson aikana, oli polttoaineverotus. Vaikka aihe ei suoranaisesti käsittele TikTokia, oli se sellainen puheenaihe, jonka yhteydessä kansanedustajat mainitsivat TikTokin. Näistä havainnoista kerron lisää analyysiosiossa.

3.3 Tutkimuseettiset kysymykset

Tutkimuseettiset kysymykset liittyvät tässä yhteydessä tutkijan objektiivisuuteen. Tutkielmaa tehdessä on hyvä pysähtyä pohtimaan omaa positiotaan tutkijana. Työskentelen eduskunnassa kansanedustajan avustajana, jonka takia tuntui luontevalta kohdistaa oman tutkielmani aihe poliittiseen keskusteluun eduskunnassa. On mahdollista, että työni poliittisen puolueen palveluksessa on vaikuttanut omiin tulkintoihini puheenvuoroista, vaikka pyrin olemaan mahdollisimman objektiivinen. Täyttä objektiivisuutta on mahdotonta saavuttaa, sillä jokaisella ihmisellä on omia mielipiteitä. Tutkielmaa tehdessä omat henkilökohtaiset mielipiteet pitää laittaa syrjään ja tarkastella tutkimusta luetun teorian kautta. Yksi puheenvuorojen pitäjistä on esihenkilöni.

Tutkimusaineisto eli eduskunnan pöytäkirjat ovat julkisesti saatavilla, joten en ollut suoraan yhteydessä kansanedustajiin, joiden puheenvuoroja hyödynsin tutkielmassani. Sen takia kerron kansanedustajista nimellä ja mainitsen heidän puolueensa.

Pohdin omaa objektiivisuuttani myös Kiinan uhasta, sillä se on keskeinen näkökulma tarkastellessani TikTokia. Ennen tutkielman kirjoittamista tietämykseni TikTokin yhteydestä Kiinaan tai Kiinan uhasta länsimaihin oli hyvin vähäistä, joten en usko, että se on vaikuttanut tulkintoihini. Ymmärrykseni Kiinan informaatiovaikuttamisesta, yhteydestä Venäjään tai TikTokin datan käyttöön ovat vahvistuneet lukemieni tieteellisten artikkeleiden kautta.

4 Analyysi

Analyysissäni tarkastelen, miten kansanedustajat puhuvat TikTokista ja miten he rakentavat uhkanarratiivia puheenvuorossaan. Kansanedustajista harvalla on henkilökohtainen TikTok-tili, sillä eduskunnan omistamille laitteille ei saa ladata TikTok-sovellusta. Heidän täysistuntopuheenvuoronsa Tiktokista perustuvatkin uutisiin, artikkeleihin, kansalaispalautteisiin ja muiden havaintoihin sovelluksesta.

TikTok on sosiaalisen median alusta, jonne sovelluksen käyttäjät voivat vapaasti luoda sisältöä, tykätä, kommentoida ja jakaa muiden sisältöä. Sosiaalisen median palveluissa merkitys ei synny ensisijaisesti itse alustasta, vaan sen käyttäjistä, sisällöstä ja yleisöstä, sillä heidän toimintansa vaikuttaa alustan suosioon. Koska sosiaalisen median yritykset toimivat kaupallisilla ehdoilla, ovat ne riippuvaisia sovelluksen käyttäjämäärästä, sillä ilman aktiivisia käyttäjiä ne eivät kykene säilyttämään asemaansa alati muuttuvassa mediakentässä. Vastavuoroisesti median esiin nostamat suositut ja trendikkäät sisällöt, kuten TikTokissa leviävät videot, voivat herättää ihmisten kiinnostusta niin positiivista kuin negatiivista.

Toteutan empiirisen aineiston analyysin narratiivista temaattista analyysia käyttäen eli käytännössä sisällönanalyysia soveltaen. Narratiivisessa tutkimuksessa temaattisella analyysilla voidaan tarkoittaa kahta toisistaan erilaista analyysitapaa. Temaattisessa analyysissa analysoidaan muiden toimijoiden tuottamia narratiiveja, kuten tässä tutkielmassa kansanedustajien puheenvuoroja, joista pyritään etsimään yhteisiä teemoja tai toistuvia toimintamalleja. (Eriksson & Kovalainen, 2008, s. 217–218.) Tutkielman temaattinen analyysi etenee aineistolähtöisen sisällönanalyysin prosessin mukaisesti. Hyödynnän temaattisen analyysin tapaa, jossa keskityn erityisesti puheenvuorojen sisältöön ja siihen, mitä on sanottu.

Olen lukenut keräämäni aineiston lukuisia kertoja läpi ja kirjannut kaikki kohdat ylös, joissa mainitaan TikTok. Tunnistan puheenvuoroista alku- ja keski- ja päätöskohdat sekä ratkaisuehdotuksia. Ryhmittelen puheenvuoroissa nousseet keskeiset uhat teemoiksi ja tarkastelen, miten nämä temaattiset huolenaiheet liittyvät laajempiin uhkiin. Lisäksi tunnistan, miten huolenaiheet ammentuvat taustalla olevista narratiiveista, ja tulkitsen näiden merkitystä teoreettisten ja poliittisten kysymysten viitekehyksessä.

4.1 Uhkanarratiivin esiintyminen puheenvuoroissa

Suuressa osassa kansanedustajien puheenvuoroissa nousee TikTokin uhka esille joko suoraan tai epäsuorasti. Puheenvuoroissa erottuu kolme keskeistä uhkanarratiivin teemaa: geopoliittinen uhka, lasten ja nuorten hyvinvointi, disinformaatio, demokratia ja portinvartijuus (Taulukko 1).

Taulukko 1 Kansanedustajien puheenvuoroissa esiintyvät TikTok-uhkanarratiivit

Uhkanarratiivin teema	Mitä uhka tarkoittaa + esimerkkipuheenvuoro	Narratiivin rakenne + yleisimmät puhumat
Geopoliittinen uhka	TikTok esitetään Kiinan vaikutus- tai vakoiluvälineenä, joka uhkaa Suomen kansallista turvallisuutta, suomalaisten tietosuojaa, datan käyttöä tai länsimaista yhteiskuntajärjestystä.	Alku: – TikTok = vakoilusovellus – Viittaukset Kiinan kommunistipuolueeseen Uhka: – Datan valuminen Kiinaan – Informaatiovaikuttaminen, hybridivaikuttaminen Ratkaisu: – EU-säätelyn tiukentaminen – Kielletään TikTokin käyttäminen
	<i>"TikTok on nuorten paljon käyttämä kanava, joka ei ole suostunut eurooppalaista säätelyä noudattamaan." – ed. Inka Hopsu vihr 24.4.2025</i>	Yleisimmät puhujat: perussuomalaiset, kokoomus
Lasten ja nuorten hyvinvointi	TikTok näyttäytyy uhkana lasten ja nuorten hyvinvoinnille (väkivaltavideot, seksuaalinen sisältö, "TikTok-aivot", riippuvuus).	Alku: – Lasten suojeleminen TikTokilta Uhka: – Viittaukset väkivaltaan, itsemurhaan, nöyryyttämiseen – Huoli riippuvuudesta ja aivoterveystestä – Kognitiivinen sodankäynti Ratkaisu: – Kielletään TikTokin käyttäminen – Lisätään TikTokin säätelyä
	<i>"Näitä väkivaltaa esittäviä videoita on tavattu myös alakouluikäisten puhelimista..." – ed. Merja Rasinkangas ps, 24.4.2025</i>	Eniten: perussuomalaiset, keskusta, kokoomus
Disinformaatio, demokratia ja portinvartijuus	TikTok ohittaa perinteiset median portinvartijat ja muuttaa tiedon luotettavuuden rakenteita → uhka journalismille, julkiselle keskustelulle ja	Alku: – Huoli disinformaatiosta ja demokratian "ohittamisesta" ja keskustelun pinnallistumisesta Uhka: – Algoritmin läpinäkymättömyys

	yhteiskunnalliselle tiedonmuodostukselle.	<ul style="list-style-type: none"> – disinformaatio ja vaalivaikuttaminen – Algoritmien valta = uusi portinvartija – Haitallisen sisällön järjestelmällinen suosiminen Ratkaisu: <ul style="list-style-type: none"> –Ylen roolin vahvistaminen –Lisätään TikTokin sääntelyä –Kielletään TikTokin käyttäminen
	<i>“Ylen tulisi olla vastapaino kiinalaiselle algoritmille TikTokissa, joka suoltaa nuorille pääasiassa hömppää.”</i> – ed. Sara Seppänen ps, 2.5.2023	Perussuomalaiset korostetusti, mutta esiintyy myös muissa puolueissa

Ensimmäinen puheenvuoro, jossa mainittiin TikTok oli 16.9.2020, jolloin täysistunnossa käsiteltiin pääministeri Sanna Marinin hallituksen esitystä eduskunnalle laiksi sähköisen viestinnän palveluista annetun lain muuttamisesta ja eräksi siihen liittyviksi laeiksi. Esityksessä mm. ehdotettiin uutta sääntelyä TikTokin kaltaisille videonjakoalustoille. Esitys sisältää erityisesti alaikäisten sekä yleisön suojeluun tähtäviä velvoitteita. Vuonna 2020 TikTokin käyttö yleistyi valtavasti suomalaisten keskuudessa, vaikka sovellus on perustettu Kiinassa jo vuonna 2018.

Puheenvuorojen tarkastelu-aika on lähes viisi vuotta, joten tänä aikana TikTok on vakiinnuttanut roolinsa yhtenä suomalaisten suosituimpana sosiaalisen median alustana. Viiden vuoden aikana niin kansanedustajien kuin TikTokin käyttäjien tietämys sovelluksen ominaisuuksista, toimintaperiaatteesta ja yhteydestä Kiinaan on lisääntynyt, ja tämä ilmiö on havaittavissa kansanedustajien puheenvuoroista. 10.4.2024-9.9.2025 välisenä aikana pidetyissä puheenvuoroissa 21/28 esiintyy TikTokin uhkanarratiivi. Vertailuna 16.9.2020-3.4.2024 välisenä aikana 8/29 puheenvuoroissa esiintyy TikTokin uhkanarratiivi. Tarkastelujakson jälkeisemmällä puoliskolla uhka tuodaan useammin esille, mikä kertoo mahdollisten uhkien paremmasta tunnistamisesta sekä aiheen noususta julkisessa keskustelussa.

Tarkastelujakson keskivaiheilla vaihtui eduskunnan vaalikausi, jolloin myös eduskunnan voimasuhteet vaihtuivat. Toukokuuhun 2023 asti Sosialidemokraatit olivat pääministeripuolueena hallituksessa yhdessä keskustan, vasemmistoliiton, vihreiden, kristillisdemokraattien ja ruotsalaisen kansanpuolueen kanssa. Eduskuntavaalien jälkeen pääministeripuolueeksi vaihtui kokoomus ja hallituksen muodostivat kokoomus, perussuomalaiset, kristillisdemokraatit ja ruotsalainen kansanpuolue.

ed. Kaisa Juuso ps. 16.9.2020

Mietin sitä, että minulle ei ihan selväksi käynyt se, jos esimerkiksi ajatellaan TikTokia, joka on kiinalainen videonjakoalusta, että koskettaako tämä nyt jollakin tavalla TikTokia? Siellähän on nyt viime aikoina levinnyt tällöinen järkyttävä itsemurhavideo, mistä on paljon mediassakin keskusteltu.

Sovelluksen käytön valtava kasvu herätti myös kansanedustajat siihen, millainen sovellus on ja koskeeko Euroopan unionin sääntely TikTokia. Yllä olevassa ed. Juuson puheenvuorossa tuodaan ensimmäisen kerran TikTokin uhkanarratiivi esille eduskunnassa. Juuson puheenvuorossa uhkana nähdään uusi teknologia, joka retorisesti esitetään kiinalaisena videonjakoalustana. TikTokin yhteys Kiinan valtioon koetaan uhkana puheenvuorossa. Lisäksi ed. Juuso luo moraalisen kehyksen TikTokista itsemurhavideoita levittävänä alustana. Hänen mukaansa sovelluksessa leviävä haitallinen, traumaattinen sisältö voidaan kokea uhkana mm. sovelluksen käyttäjien psyykkiselle hyvinvoinnille. Itsemurhavideoiden mainitseminen tekee uhasta todellisen ja välittömän, johon on pakko puuttua. Laajemmassa kuvassa TikTok nähdään haitallisen sisällön leviämisen alustana, mikä luo painetta päättäjille toimia mahdollisimman pian, jotta alustan toimintaa voidaan säännellä oikealla tavalla.

Kansanedustajien puheenvuoroissa TikTokista luodaan kuvaa, jossa se koetaan vaaralliseksi koko suomalaiselle yhteiskunnalle, mutta erityisen huolestuneita kansanedustajat ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnista. Kansanedustajat esittävät monessa puheenvuorossaan huolen TikTokissa leviävistä itsemurha-, väkivalta- ja pahoinpitelyvideoista. Kenenkään ei pitäisi joutua katsomaan edellä mainittuja videoita, mutta erityisen haitallisia ne ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnille. Vaikka TikTokin ikäraja on 13 vuotta, tätä ei pystytä lainkaan valvomaan. Tämän tyyllisissä puheenvuoroissa esiintyy uhkanarratiivi, jossa nähdään, että teknologia levittää haittaa, joka uhkaa yhteiskunnan arvoja ja lasten hyvinvointia.

Mielenkiintoista on, että keskustan kansanedustajat mainitsevat myös perussuomalaisten kansanedustaja Miko Bergbomin mainitessaan TikTokin. Ennen vuoden 2023 eduskuntavaaleja hän teki aktiivisesti poliittista sisältöä sosiaaliseen mediaan ja erityisesti TikTokiin ja YouTubeen. Kun 27-vuotias Bergbom nousi eduskuntaan suurella äänimäärällä, on hän saanut lukuisia kommentteja hänen tekemistään videosta.

ed. Antti Kurvinen kesk 5.12.2023

Emme me keskustassa nyt mieti, erityisesti tässä keskustelussa, ilmastotoimia – sori nyt, jos jotakin se harmittaa – vaan mietimme sitä, onko suomalaisille puhuttu ennen vaaleja totta. Vai onko menty puhumaan muunneltua totuutta, onko menty lupaamaan liikoja, onko menty peräti vedättämään äänestäjiä, [Miko Bergbom: Miten?] sillä edustaja Bergbom kirjoitteli ja teki videoita ennen vaaleja siitä, että pumppuhinta laskee, ja sitten kun viime hallituksen ministerit sanoivat, että öljyn maailmanmarkkinahinta, Brent-öljyn hinta, itse asiassa ratkaisee sen pumppuhinnan, niin sitten Bergbom teki sellaisen ilveilevän videon TikTokiin ja ilveili vanhoille ministereille. Nyt sitten on uudet ministerit, ja siellä hänen oma puoluejohtajansa, varapääministeri Purra sanoo, että Brent-öljyhän ratkaisee tämän pumppuhinnan.

Erityisesti oppositiokansanedustajat mainitsevat puheenvuoroissaan TikTokiin ja pilkkaavat hallituspuolueiden edustajia siitä, että he poliittisesti viestivät myös TikTokissa. Tämä on hieman ristiriitaista tai jopa kummallista, sillä monet oppositiopuolueiden kansanedustajat ovat yhtä lailla TikTokissa. Se on vakiinnuttanut asemansa poliittisen viestinnän alustana kaikkien puolueiden edustajilla.

Lähes viiden vuoden tarkastelujakson aikana pidettiin 57 puheenvuoroa, joista 23 puheenvuoroa on pitänyt perussuomalaisten kansanedustajat. Vuoden 2024 Nuorisobarometrin mukaan nuoriso on yhä polarisoituneempia oikeisto-vasemmistotakselilla, mikä selittää perussuomalaisten 19,9 prosentin kannatuksen 25–34-vuotiaiden keskuudessa (Happonen & Kiilakoski, 2025). Perussuomalaisten kansanedustajat ovat muiden puolueiden kansanedustajiin verrattuna aktiivisia TikTokiin käyttäjiä, joten uskon, että tämä vaikuttaa myös puheenvuorojen määrään. Toinen puheenvuorojen suurta määrää selittävä tekijä voi olla perussuomalaisille tyypillinen populistinen retoriikka, jota TikTokiin toimintalogiikka suosii. Poliittisessa viestinnässä korostuu vastakkainasettelu ja asioiden yksinkertaistaminen, jotka ovat perussuomalaisille tyypillisiä retorisia keinoja saada enemmän reaktioita ja keskustelua. Sosiaalisen median algoritmit myös buustaavat tällaista viestintää. Perussuomalaisten tai niin sanotun laita-oikeiston suosio TikTokissa yleisesti Euroopan tasolla on muita puolueita korkeampi. Tämä suosio konkretisoitui vuoden 2023 eduskuntavaaleissa Suomessa, kun TikTok suosionsa siivittäminä kaksi nuorta perussuomalaista pääsivät eduskuntaan.

Havainnollistan (Taulukko 2) kansanedustajien puheenvuoroissa nousseita narratiiveja uudesta teknologiasta eli TikTokista. Näiden narratiivien kautta kansanedustajat jäsentävät uuden teknologian merkitystä sekä yhteiskunnallisena ilmiötä että poliittisen toimijuuden kautta.

Taulukko 2 Julkisen mielipiteen muodostuminen uutta teknologiaa kohtaan

Kansanedustaja	Päivämäärä	Puheenvuoro tiivistettynä	Narratiivi
Kaisa Juuso (ps)	16.9.2020	Itsemurhavideon leviäminen TikTokissa	Muinainen vastanarratiivi
Riikka Purra (ps)	11.2.2021	TikTok-videot eivät ratkaise maahanmuuttoon liittyviä ongelmia	Moderni vastanarratiivi
Mari Rantanen (ps)	12.2.2021	TikTok-videot eivät ratkaise kotouttamisen haasteita	Moderni vastanarratiivi
Sebastian Tynkkynen (ps)	16.11.2021	Nuoret kertovat arjestaan TikTokin kautta	Hallitseva päänarratiivi
Mirka Soinikoski (vihr)	19.10.2022	Medialukutaito suojaa disinformaatiolta TikTokissa	Moderni vastanarratiivi
Sebastian Tynkkynen (ps)	11.1.2023	Yle tuottaa viihdettä TikTokiin → kritiikkiä	Moderni vastanarratiivi
Sebastian Tynkkynen (ps)	11.1.2023	Somepalvelut (TikTok) tarjoavat ilmaista sisältöä	Hallitseva päänarratiivi
Timo Heinonen (kok)	19.1.2023	TikTokissa kiusaamisvideoita	Muinainen vastanarratiivi
Ville Merinen (sd)	2.5.2023	Lyhytsisältöinen TikTok heikentää keskittymiskykyä	Muinainen vastanarratiivi
Sara Seppänen (ps)	2.5.2023	Kiinalainen algoritmi tuottaa "hömppää" nuorille	Moderni vastanarratiivi
Helena Marttila (sd)	6.9.2023	Puhe leviää TikTokiin nuorten nähtäväksi	Moderni vastanarratiivi
Timo Heinonen (kok)	19.9.2023	TikTokissa kiusaamista ja kuvaamista	Muinainen vastanarratiivi
Pekka Aittakumpu (kesk)	5.10.2023	Tynkkynen kannusti TikTokissa kansalaisaloitteeseen	Hallitseva päänarratiivi
Pekka Aittakumpu (kesk)	5.10.2023	TikTokissa ihmetellään polttoainelupausten muuttumista	Hallitseva päänarratiivi
Miko Bergbom (ps)	5.10.2023	Käyttää TikTokia poliittiseen viestintään	Hallitseva päänarratiivi
Antti Kurvinen (kesk)	5.10.2023	TikTok-videoiden ilkuva politiikka	Moderni vastanarratiivi
Eveliina Heinäluoma (sd)	11.10.2023	Tynkkynen viettänyt aikaa TikTokissa	Hallitseva päänarratiivi
Sebastian Tynkkynen (ps)	11.10.2023	Vastaus TikTok-syytökseen	Hallitseva päänarratiivi
Antti Kurvinen (kesk)	18.10.2023	TikTok esitetään tilana, jossa ajatellaan, että kuulijat ovat	Hallitseva päänarratiivi
Peter Östman (kd)	16.11.2023	TikTokissa jaetaan ohjeita itärajan ylitykseen	Moderni vastanarratiivi
Teemu Keskisarja (ps)	21.11.2023	TikTok ei seuraa opposition valitusta	Hallitseva päänarratiivi
Antti Kurvinen (kesk)	5.12.2023	Bergbomin rienausvideot TikTokissa	Moderni vastanarratiivi

Miko Bergbom (ps)	5.12.2023	TikTok-sisällöt poliittisesta viestinnästä	Hallitseva päänarratiivi
Antti Kurvinen (kesk)	5.12.2023	Tynkkysen TikTok-videot lupauksista	Moderni vastanarratiivi
Kim Berg (sd)	12.3.2024	Bergbom käyttää TikTokia poliittiseen markkinointiin	Hallitseva päänarratiivi
Antti Kurvinen (kesk)	20.3.2024	TikTok esitetään tilana, jossa ajatellaan, että kuulijat ovat	Hallitseva päänarratiivi
Pekka Aittakumpu (kesk)	20.3.2024	TikTok esitetään tilana, jossa ajatellaan, että kuulijat ovat	Hallitseva päänarratiivi
Vesa Kallio (kesk)	20.3.2024	TikTok esitetään tilana, jossa ajatellaan, että kuulijat ovat	Hallitseva päänarratiivi
Miko Bergbom (ps)	3.4.2024	TikTok esitetään tilana, jossa ajatellaan, että kuulijat ovat	Hallitseva päänarratiivi
Timo Harakka (sd)	10.4.2024	TikTok portinvartijayritysten joukossa	Moderni vastanarratiivi
Sinuhe Wallinheimo (kok)	3.5.2024	TikTok haastaa kotimaisen median	Moderni vastanarratiivi
Pauli Kiuru (kok)	3.5.2024	TikTok, tekoäly, disinformaatio	Moderni vastanarratiivi
Ari Koponen (ps)	3.5.2024	TikTok "kiinalainen vakoilusovellus"	Moderni vastanarratiivi
Pinja Perholehto (sd)	5.6.2024	Digitaaliset työkalut > TikTok-sisällöt	Muinainen vastanarratiivi
Pauli Kiuru (kok)	9.12.2024	TikTok väline kognitiiviseen sodankäyntiin	Moderni vastanarratiivi
Tuula Haatainen (sd)	10.12.2024	Naisvihaa TikTokissa	Muinainen vastanarratiivi
Merja Rasinkangas (ps)	10.12.2024	TikTok altistaa nuoria kiusaamiselle ym.	Muinainen vastanarratiivi
Kaisa Garedeu (ps)	18.2.2025	TikTok muuttaa nuorten aivorakenteita	Muinainen vastanarratiivi
Jouni Ovaska (kesk)	19.2.2025	TikTok syrjäyttää suomenkielisen kulttuurin	Muinainen vastanarratiivi
Inka Hopsu (vihr)	4.3.2025	Nuoret itse haluavat TikTokin rajoituksia	Muinainen vastanarratiivi
Timo Heinonen (kok)	4.3.2025	TikTok nuorten pääuutislähde	Hallitseva päänarratiivi
Merja Rasinkangas (ps)	4.3.2025	TikTok villinnyt lapset ja aikuiset	Muinainen vastanarratiivi
Inka Hopsu (vihr)	12.3.2025	TikTok radikalisoi nuoria, algoritmit	Moderni vastanarratiivi
Pauli Kiuru (kok)	20.3.2025	TikTok "kiinalainen vakoilukanava"	Moderni vastanarratiivi
Mauri Peltokangas (ps)	8.4.2025	TikTok esitetään tilana, jossa ajatellaan, että kuulijat ovat	Hallitseva päänarratiivi

Kaisa Garedeu (ps)	24.4.2025	TikTok aiheuttaa riippuvuutta	Muinainen vastanarratiivi
Merja Rasinkangas (ps)	24.4.2025	Tappeluvideoita TikTokissa	Muinainen vastanarratiivi
Inka Hopsu (vihr)	24.4.2025	TikTok ei noudata EU-sääntelyä; haitalliset sisällöt	Moderni vastanarratiivi
Hanna Kosonen (kesk)	24.4.2025	TikTok aiheuttaa dopamiinihaittoja; tulisi kieltää	Muinainen vastanarratiivi
Kaisa Garedeu (ps)	24.4.2025	Tarvitaan ikäraja sosiaaliseen mediaan	Muinainen vastanarratiivi
Markku Eestilä (kok)	14.5.2025	TikTok ei itsessään vaarallinen	Hallitseva päänarratiivi
Merja Rasinkangas (ps)	20.5.2025	TikTok heikentää nuorten unirytmää	Muinainen vastanarratiivi
Miko Bergbom (ps)	27.5.2025	TikTok-videot poliittisina aseina	Hallitseva päänarratiivi
Ville Merinen (sd)	17.6.2025	TikTok esitetään tilana, jossa ajatellaan, että kuulijat ovat	Hallitseva päänarratiivi
Petri Honkonen (kesk)	3.9.2025	TikTok altistaa rahalla ostettavalle vaikuttamiselle	Moderni vastanarratiivi
Pauli Kiuru (kok)	5.9.2025	TikTok siirtää dataa Kiinaan; sodankäynnin väline	Moderni vastanarratiivi
Anne Rintamäki (ps)	9.9.2025	Sota- ja teloitusvideot näkyneet TikTokissa	Muinainen vastanarratiivi

TikTokin uhkanarratiivi rakentuu kansanedustajien puheissa juonessa. Monen puheenvuoron tarkoitusperänä tai ratkaisuna nähdään lainsäädännön muuttaminen tai TikTokin käytön kieltäminen. Suomi ja Euroopan unioni nähdään merkittävänä toimijana TikTokin aiheuttamien uhkien torjumiseen. Lainsäädännön keinoin voidaan lisätä sosiaalisen median yrityksiin kohdistuvaa sääntelyä niin Suomessa kuin EU:ssa, mutta tällaisten päätösten toimeenpaneminen voi kestää vuosia. Euroopan unionissa sosiaalisen median toimintaa ja palveluja säännellään yli kymmenellä lailla. Näitä ovat esimerkiksi epäreilua kaupallista menettelyä koskeva direktiivi, yleinen tietosuoja-asetus ja soveltuvin osin tekoälyä koskeva laki oikeudenmukaisuudesta ja manipuloimattomuudesta (Mildebrath & Daale, 2025, s. 1).

4.2 Geopoliittinen uhka

Kansanedustajat ovat huolissaan TikTokin yhteyksistä Kiinan valtioon. Kansanedustajat esittivät TikTokin uhkanarratiivin, jossa he korostivat TikTokin yhteyttä kiinalaiseen omistajaan. Puheenvuoroissa tunnistetaan useita turvallisuusuhkia, kuten tietosuojan ja

datan siirtoon, kyberturvallisuuteen ja informaatiovaikuttamiseen. Osa kansanedustajasta on valmiita kieltämään TikTokin käytön tai ainakaan rajoittamaan sen käyttöä.

Kansanedustajat korostavat puheenvuoroissaan, että Suomen pitäisi yhä enemmän varautua ulkoisiin kyberuhkiin, jotta suomalaisten dataa ei voida varastaa tai siirtää laittomasta pois Euroopan unionin alueelta. EU-lainsäädäntö ei mahdollista eurooppalaisten datan siirtämistä EU:n ulkopuolelle, mutta esimerkiksi TikTok on toiminut tietosuoja säännösten vastaisesti ja siirtänyt eurooppalaisten käyttäjiensä tietoja Kiinaan (Kavander, 2025).

ed. Inka Hopsu vihr 24.4.2025

...TikTok on nuorten paljon käyttämä kanava, joka ei ole suostunut eurooppalaista säätelyä noudattamaan. Nyt valitettavasti viime aikoina myös Meta on päätenyt samaan ratkaisuun, että tehtyä säätelyä ei noudateta, mikä tarkoittaa minun mielestäni ja näkökulmastani sitä, että me tarvitaan entistä vahvempia sanktioita ja viime kädessä sitten näiden eri somealustojen kokonaan kieltämistä, jos nämä sanktiot eivät tehoa, mutta tähän me todella tarvitaan yhteistä EU-linjaa. Isossa-Britanniassa on nostettu esiin huoli etenkin siitä, miten TikToksissa etenkin nuorille miehille tämä algoritmi tuottaa tämmöistä Andrew Taten tekemää ja tyyppistä aggressiivisuuteen lietsovaa sisältöä, ja sen vaikutukset ovat näkyneet jo tilastollisesti poikien väkivaltaisuuden kasvuna. Ranska taas teki tämmöisellä skinnytok-tunnisteella tehdyistä sisällöistä EU:lle kantelun, koska nämä ovat selkeästi altistaneet erityisesti tyttöjä ja nuoria naisia anoreksialle ja laihduttamiselle. Eli näitä työkaluja jonkun verran jo on parlamenteilla ja mailla käytössä EU:n suuntaan, mutta liian hitaita tässä ollaan.

Ed. Hopsun puheenvuorossa esiintyy teknologiaan (TikToktiin) kohdistuva uhka, jossa teknologia koetaan haitallisen sisällön levittäjänä. Uhkaa vahvistetaan kansainvälisillä esimerkeillä, joissa korostetaan TikTokin kiinalaisomistusta ja sovelluksen toimintaa EU:n alueella. Yle uutisoi 2.5.2025, että Euroopan unioni on määrännyt TikTokin maksamaan 530 miljoonaa euroa tietoturvarikkeiden vuoksi (Kavander, 2025). Tällöin TikTok oli jakanut eurooppalaisten käyttäjien tietoja EU:n ulkopuolelle, vaikka näin ei saisi toimia. Vaikka Euroopan unioni pyrkii reagoimaan ja koventamaan säätelyä suurille sosiaalisen median yrityksille, eivät ne kuitenkaan noudata heille määrättyä säätelyä. Sosiaalisen median alustojen käyttäminen on käytännössä käyttäjille ilmaista, mutta todellisuudessa alustat keräävät käyttäjistään henkilötietoja ja myyvät niitä eteenpäin, saadakseen tuottoa.

Euroopan unionin yleinen tietosuoja-asetus, GDPR (General Data Protection Regulation), muodostaa keskeisen säätelykehiksen henkilötietojen käsittelylle. Se kattaa koko henkilötietojen elinkaaren aina tiedon keräämisestä sen säilyttämiseen ja muuhun

käsittelyyn. Asetusta sovelletaan sekä EU:ssa toimiviin organisaatioihin, jotka käsittelevät unionin alueella asuvien henkilöiden tietoja, että EU:n ulkopuolisiin toimijoihin, mikäli ne tarjoavat palveluja EU-alueella asuville. GDPR velvoittaa yrityksiä noudattamaan asetusta riippumatta siitä, missä itse tiedonkäsittely teknisesti tapahtuu, mikäli kyse on henkilötietojen käsittelystä. Tästä huolimatta päättäjät vaativat Euroopan unionilta vahvempaa sääntelyä sosiaalisen median yrityksille. (Mildebrath & Daale, 2025.)

ed. Ari Koponen ps 3.5.2024

“...Ylemme tuottaa mittavasti sisältöä ulkolaisille alustoille, esimerkiksi kiinalaiselle vakoilusovellus TikTokille, on mielestäni ongelma. Tältä osin onkin hyvä, että hallitusohjelman mukaisesti parlamentaarisessa työryhmässä arvioidaan Yleisradion rahoitus ja Yle-lain muutostarpeita ja tarkkarajaistetaan Ylen tehtäviä...”

Ed. Koponen näkee puheenvuorossaan uhkana sen, että Ylen tuottama sisältö päättyy ulkomaisille alustoille, eli kiinalaisten omistamaan TikTokiin, joka leimataan puheenvuorossa vakoilusovellukseksi. Puheenvuorossa esiintyy moderni vastanarratiivi, jossa yleisö nähdään uhan kohteena, ja teknologia (TikTok ja Yle:n sisällöntuotanto) toimii keinona, jonka kautta ihmisiä voidaan manipuloida tai altistaa näille riskeille. Tämä sopii modernin vastanarratiivin kuvioon, jossa yleisö altistuu teknologialle, mutta hallinto voi rajoittaa uhkaa ja turvata kansallisia etuja. Puheenvuorossa TikTokin uhkanarratiivissa Yle toimii väärin, koska se tuottaa sisältöä TikTokiin ja näin altistuu ulkopuoliselle vaikutusvallalle. Puheenvuorossa vastakkain ovat julkinen palvelu (Yle) ja kiinalainen vakoilualusta (TikTok). Ed. Koponen esittää TikTokin symbolisena Kiinan vaikutusvallassa. Uhkana ei ole vain TikTok-sovelluksena, vaan se, että valtio-omisteinen Yleisradio toimii siellä. Vastaavanlaisia puheenvuoroja on kuusi, joissa nostetaan TikTokin yhteys Kiinan valtioon, ja näin sitä pidetään uhkana kansalliselle turvallisuudelle.

Kolme puheenvuoroista, joissa tuodaan TikTokin yhteys Kiinan valtioon esille, on kokoomuksen kansanedustajan Pauli Kiurun. Tarkastelujakson aikana Kiuru on pitänyt neljä puheenvuoroa, joissa hän on maininnut TikTokin. Ensimmäisen puheenvuoron hän piti 3.5.2024, jossa hän esittää useita uhkanarratiiveja TikTokista liittyen kriisitilanteissa viestimiseen, tekoälyn yleistymiseen ja disinformaation leviämiseen. Hän korostaa Yleisradion luotettavuutta ja tärkeyttä huoltovarmuuden näkökulmasta, jolloin TikTok voi kriisissä olla epäluotettavan tiedon vahvistaja. Tässä nousee esille tyypillinen moderni vastanarratiivi, jossa uusi teknologia nähdään uhkana ja julkisen vallan/palvelun vahvistaminen koetaan yhteiskuntaa suojaavana.

Toinen ed. Kiurun (kok) puheenvuoro on 9.12.2024, jolloin hän tuo esille TikTokin kytkökset Kiinaan ja sen kyvyn informaatiovaikuttamiseen. Puheenvuorossa esitetään TikTokia uhkana kansalliselle ja eurooppalaiselle turvallisuudelle. Lisäksi TikTok liitetään osaksi vaali- ja informaatiovaikuttamista. Kahdessa seuraavassa puheenvuorossa, jotka ed. Kiuru on pitänyt, nousee esille nämä samat uhat turvallisuudesta, mutta näiden lisäksi myös TikTokin tekoälypohjainen algoritmi.

Edustaja Pauli Kiuru kok 20.3.2025

... Väärää tietoa ja disinformaatiota tulee monesta tuutista, ja mitä heikompi lukutaito, sitä heikommät valmiudet on varmasti erottaa oikeaa väärästä, jos nyt ylipäättään sitten osaa lukea mitään. Nythän se tahtoo olla niin, että mennään erilaisten meemien ja kuvien ja videoitten kautta — erittäin valitettavaa sinänsä. Tässä joitakin ajatuksia. Ehkä vielä sanoisin sen, että jos tekoälyä käyttää, vaikka nyt X:stä syöttää keskustelua tekoälyyn ja sitten pyytää tekoälyä analysoimaan sen keskustelun, niin saa sieltä kaupan päälle oman luonneprofiilin, ja se kertoo myös siitä, minkälaiseen riskitekijään ajamme itsemme, [Puhemies koputtaa] kun sallimme esimerkiksi kiinalaisen vakoilukanavan TikTokin käytön länsimaissa.

Yllä olevassa puheenvuorossa ed. Kiuru nimittää TikTokia suoraan kiinalaiseksi vakoilukanavaksi. Tämä luo kyberturvallisuusuhan ja vahvan geopoliittisen kehyksen puheenvuoroon. TikTok liitetään Kiinan valtion vakoiluun, josta ed. Kiuru on pitänyt aikaisemmin puheenvuoroja. Lisäksi puheenvuorossa luodaan vastakkainasettelu Kiinan ja lännen välille. Vaikka puheenvuoro koskee lukutaitoa ja medianlukutaitoa, mainitaan lopuksi TikTok, joka liitetään disinformaatioon ja vakoiluun. Ed. Kiurun pitämät puheenvuorot Tiktokista liittyen Kiinan uhkaan, disinformaatioon ja vakoiluun ovat oivia esimerkkejä siitä, kuinka toistuvan uudelleen kertomisen avulla, tuodaan uhkanarratiivia esille yhä uudelleen (Pöysä, 2022, s. 290–291). Tämä vahvistaa kerrotun näkökulman tärkeyttä ja mahdollistaa sen, että yhä useampi muistaa sen myös tulevaisuudessa. Toiston kautta uhkanarratiivi rakentuu vaikeasti kyseenalaistettavaksi, jolloin se ohjaa kuulijoiden tapaa jäsentää TikTokia ja suhteuttaa siihen liittyviä riskejä.

16.11.2023 ed. Östman (kd) esitti eduskunnan kyselytunnilla kysymyksen itärajaa koskevien somekampanjoiden vastatoimista. Puheenvuorossa TikTok nähdään osana Venäjän vihamielistä hybridioperaatiota, sillä TikTokissa on levitetty videoita, joissa jaetaan vinkkejä Suomen itärajan ylittämiseksi. Puheenvuorossa TikTokin uhkanarratiivi rakentuu informaatiovaikuttamisesta ja TikTokin algoritmien kyvystä ohjata tiettyjä väestöryhmiä. TikTokissa jaetaan käytännön rajanylitysohjeita arabikielisille

turvapaikanhakijoille. TikTokia ei nähdä vain sosiaalisen median alustana, vaan hybridivaikuttamisen alustana. Puheenvuorossa ei tuoda ratkaisua, vaan tätä kysytään asianomaiselta ministeriltä. Kuitenkin puheenvuorossa vaaditaan vastatoimia, jotta Suomen rajaturvallisuus säilyisi. Narratiivisesti puheenvuoro laajentaa käsitystä rajasta, joka ei ole vain fyysinen maastoraja, vaan myös digitaalinen raja.

Informaatiovaikuttaminen nousee useissa kansanedustajien puheenvuoroissa uhkaksi. Informaatiovaikuttamisen taustalla ovat usein TikTok-käyttäjät. He voivat levittää väärennettyä sisältöä alustalle, mikä kerää tuhansia katselukertoja ja jakoja nopeassakin ajassa. TikTokin suositusalgoritmi levittää tietoa ennennäkemättömällä vauhdilla, mikä tekee informaatiovaikuttamisesta vaikeasti hallittavaa. TikTok näyttäytyy puheenvuoroissa alustana, jossa väärä tai tarkoitushakuinen tieto voi saavuttaa laajoja yleisöjä ilman perinteisen median portinvartijamekanismeja, vahvistaen käsitystä alustasta merkittävänä turvallisuuspoliittisena uhkana. Jotta tällaista ei tapahtuisi, TikTokin tulisi laatia ohjeistus, jolla vähennetään väärän tiedon leviämistä alustallaan. Väärän tai harhaanjohtavan tiedon tunnistaminen on jo nyt haastavaa, ja teknologian kehittyessä sekä algoritmien muuttuessa entistä tarkemmiksi myös manipulointi yleistyy. Samalla tällainen vaikuttaminen tapahtuu useammin ja on yhä vaikeampaa erottaa luotettavasta sisällöstä.

5.9.2025 ed. Kiuru (kok) pitämässään puheenvuorossaan rakentaa TikTokia vakavaa uhkaa kansalliselle turvallisuudelle. TikTok näyttäytyy puheenvuorossa EU-sääntelyä rikkovana ja eurooppalaisten perusoikeuksia vaarantavana toimijana. Puheenvuorossa on vahva TikTokin uhkanarratiivi, jota vahvistetaan sotilaallisella ja geopoliittisella näkökulmalla. TikTokia ei koeta tavallisena sosiaalisen median alustana, vaan psykologisen vaikuttamisen välineenä, joka vaikuttaa ihmisten ajatteluun, tunteisiin ja käyttäytymiseen. Tarkemmin vielä TikTokin algoritmi koetaan vallankäytön välineenä. Tämän lisäksi Kiinan valtio liitetään vahvasti TikTokin uhkanarratiivin, jota vahvistetaan toteamalla ”... Kiina ei tarjoa TikTokia omille kansalaisilleen vastaavalla tavalla kuin muissa maissa. Jokainen kiinalainen yritys ja henkilö joutuu lain määräyksellä avustamaan maan tiedusteluviranomaisia. Kiinan tiedusteluviranomaisilla on siis pääsy TikTokin käyttäjien tietoihin...”.

Tämä liittyy TikTokin suoraan Kiinan valtioon, lainsäädäntöön sekä rakentaa uhkaa sovelluksesta muille kuin kiinalaisille. Uhkana liitetään TikTokin tekoälypohjaiseen algoritmiin, joka toimii vallankäyttäjänä sovelluksessa. Algoritmin kautta TikTok voi ohjata käyttäjiensä asenteita ja käyttäytymistään. Tässä narratiivi on lähellä Boryn ym.

(2024) kuvaamaa vahvaa tekoälynarratiivia, jossa tekoäly esitetään autonomisena ja vaarallisena järjestelmänä (s. 2107). Puheenvuorossa TikTokin uhka kohdistuu eurooppalaiseen yhteiskuntaan, ja ratkaisuksi esitetään vahvempaa EU-tasoista sääntelyä ja valvontaa.

Poliittisina päättäjinä kansanedustajat voivat vaikuttaa julkiseen keskusteluun sekä siihen, kielletäänkö TikTokin käyttö Suomessa vai ei. Kansanedustajilla on vahva usko Euroopan unionin mahdollisuuksiin säännellä suurien sosiaalisen median yritysten toimintaa Euroopassa. Yhdysvalloissa kongressi päätti vuonna 2024, että TikTokin tulee lopettaa toimintonsa Yhdysvalloissa, ellei sovellus siirry yhdysvaltalaisomistukseen. Tämän taustalla oli sovelluksen yhteys Kiinan hallintoon. Vuoden 2026 alussa Yhdysvaltain-toiminnoille on perustettu yhteisyritys DyteDancen ja yhdysvaltalaisyrittäjien kesken, mikä mahdollistaa TikTokin jatkon Yhdysvalloissa. (STT-AFP & Erimäki, 2025.) Teoreettisesti Euroopan unioni voisi toimia Yhdysvaltain tavoin ja kieltää TikTokin jäsenmaissaan. Tällöin valta siirtyisi TikTokilta Euroopan unionille.

4.3 Lasten ja nuorten hyvinvointi

Merkittävässä osassa puheenvuoroissa kansanedustajat nostavat esiin TikTokin käyttöön liittyvän huolen koskien lasten ja nuorten hyvinvointia. Puheenvuoroissa nostetaan lasten ja nuorten hyvinvointiin liittyvät asiat kuten aivojen ylivirittyneisyys, kiusaaminen, häirintä, mielenterveys, laihduskulttuuri tai keskittymiskyvyn laskeminen.

Tutkimus lyhyiden videoiden riippuvuuden syistä ja vaikutuksista on vähäistä, ja ymmärrys ”TikTok-aivoista” on vielä alkuvaiheessa. Tällä tarkoitetaan ilmiötä, jossa TikTok-käyttäjän aivot ovat jatkuvan korkean emotionaalisen kiihottumisen tilassa lyhyiden videoiden katsomisen seurauksesta. TikTok-aivot viittaavat psykologiseen tai kognitiiviseen malliin, joka johtuu pitkäaikaisesta lyhyiden videoiden kulutuksesta eli TikTokin kaltaisten lyhyiden videoalustojen liiallisesta käytöstä. (Ye ym., 2025, s. 272.)

Puheenvuoroissaan kansanedustajat ovat huolissaan TikTok-videoiden nopeatempoisuudesta erityisesti lasten ja nuorten terveyteen liittyen. TikTok on suomalaisten lasten ja nuorten eniten käyttämä sosiaalisen median alusta, jossa he saattavat käyttää suurimman osan vapaa-ajastaan. Jatkuvasta lyhyiden videoiden liiallisesta käytöstä johtuvia negatiivisia psykologisia ja käyttäytymispiirteitä on havaittu erityisesti kouluissa, joissa lapset ja nuoret eivät jaksakaan keskittyä. Ye ja muiden (2025)

tekemässä tutkimuksessa TikTok-aivoista todetaan, että lyhyet videot voivat lyhytkestoisuutensa vuoksi heikentää käyttäjien keskittymiskykyä ja vaikeuttaa heidän keskittymistään. Tutkimus osoittaa, mitä pidempään käyttäjät katsovat lyhyitä videoita, sitä todennäköisemmin heille kehittyy riippuvuusoireita ja dopamiinin aiheuttamaa välitöntä tyydytyksen tarvetta. (s. 280). Täysistuntopuheenvuoroissaan kansanedustajat nimittävät TikTokia pikasomeksi.

Eduskunnassa on keskusteltu 2.5.2023 Yleisradion eli Ylen roolista nyky-yhteiskunnassa ja osana tätä keskustelua tuodaan esille TikTok esimerkkinä pikasomesta, jossa 6–10 sekunnin videot vilisevät nuorten silmissä ja samalla muuttavat heidän mediakäyttäytymistään. Keskustelussa nousee uhka TikTokista nopeatempoisista lyhyt videoista, joista lasten ja nuorten aivot ylivirittyvät. Toinen uhkanarratiivin elementti, joka nousee esille keskustelun aikana, on perinteisen tiedonvälityksen haastaminen. TikTokin toimintalogiikkaa haastaa perinteistä tiedonvälitystä, kuten sanomalehtiä, pitkiä dokumentteja ja television uutislähetystyksiä. Nykyään yli puolet 13–18-vuotiaista saa kaikki tai ainakin lähes kaikki uutisensa TikTokin kautta (Björkstén, 2025). Lähes kaikki suuret mediat kuten Yle, MTV, Helsingin Sanomat yms. ovat TikTokissa ja tuottavat sinne sisältöä huomioiden kohderyhmänsä ja TikTokin toimintalogiikan. TikTok haastaa perinteistä tiedonvälitystä ja erityisesti nuorten keskittymiskykyä, jonka takia kansanedustajat esittävät Ylen roolin vahvistamista julkisen tiedon välittäjänä.

Kevään 2025 aikana eduskunnassa keskusteltiin hallituksen esityksestä perusopetuslain muuttamisesta siten, että oppilaat eivät saisi käyttää puhelintaan koko koulupäivän aikana. Eduskunnan täysistunnossa lähete keskustelun aikana kansanedustajat toivat puheenvuoroissaan esille uhan TikTokin lyhyt videoiden vaikutuksesta lasten ja nuorten hyvinvointiin. Kansanedustajat kokevat, että kännykkäkiellon avulla pystytään ehkäisemään sitä, että lapset ja nuoret eivät käyttäisi matkapuhelimiaan koulupäivän aikana. Osa kansanedustajista on esittänyt, että sosiaalinen media pitäisi kieltää kokonaan tai nostaa ainakin sosiaalisen median ikäraja 15 vuoteen.

Puheenvuoroissa korostettiin someriippuvuuden haittoja lasten ja nuorten hyvinvointiin. Näitä ovat huono unen laatu, keskittymisvaikeudet ja rauhattomuus koulupäivän aikana. TikTokia ei koeta ainoastaan aikaa vievänä sosiaalisen median alustana, vaan ajattelua ja sosiaalisia suhteita muuttavana sovelluksena. Brand ja muut (2024) ovat tutkineet sosiaalisten verkostojen käytön ja niiden riippuvuutta aiheuttavan käyttäytymisen yhteyttä psykososiaaliseen terveyteen. Tutkimuksen mukaan nuoret, jotka käyttävät sosiaalista

mediaa useammin ja osoittavat enemmän riippuvuutta sen käyttöön liittyen, kärsivät todennäköisemmin psykososiaalisista terveysongelmista verrattuna niihin, jotka eivät käytä sosiaalista mediaa yhtä paljon (s. 9). Lisäksi kansanedustajat tuovat esille nuorten oman havainnon TikTokista uhkana, minkä yhteydessä he pyytävät TikTokin käytön kieltämistä kokonaan. Nuoret ovat nähneet, kuinka heidän ystäviensä ajattelu muuttuu TikTokin liikkakäytöstä. TikTokia ei nähdä vain sosiaalisen median alustana, joka tarjoaa viihdettä käyttäjilleen, vaan psykososiaalisen riskinä, johon tulee puuttua. Ratkaisuksi esitetään EU-tasoista puuttumista TikTokin käyttöön ja sen kieltämistä kokonaan.

Puheenvuoroissa TikTok kytketään vahvasti väkivallan jälkivaiheeseen, joka jatkuu digitaalisessa tilassa koulupäivän jälkeen. TikTokia ei nähdä väkivallan syyksi, mutta sovellus tarjoaa ympäristön toteuttaa sitä. Puheenvuoroissa TikTok eritellään muista sosiaalisen median kanavista ja kehystetään helposti saavutettavana, nuorille suunnattuna ja arkipäiväisenä sovelluksena. TikTokin uhkanarratiivi rakentuu puheenvuoroissa kiusaamisen viihteellistämisenä, jossa tavallinen video muuttuu hetkessä kiusaamiseksi. TikTokin toimintalogiikka palkitsee käyttäjiä siitä, mitä enemmän heidän sisältönsä saa tykkäyksiä tai kommentteja, eikä sovellus tunnista kiusaamista videoilta.

Uhkanarratiivissa TikTok toimiikin eri väkivallan muotojen näyttämönä, josta alusta ei ota mitään vastuuta. Mannerheimin Lastensuojeluliiton tekemän Nuoret ja nettikiusaaminen -kyselyn (2025) mukaan eniten kaikista sosiaalisen median alustoista kiusaamista esiintyy TikTokissa. Kyselyyn vastasi 3430 nuorta, joista kolmasosa oli tätä mieltä. Erityisesti kyselyssä nousi esille videoiden kommenttikentissä esiintyvä kiusaaminen.

19.9.2023 ed. Heinonen (kok) piti hyvin samansisältöisen puheenvuoron kuin vuoden 2023 alussa. Puheenvuorojen välissä oli vaalikauden vaihdos. Puheenvuorossa TikTok nähdään välineenä, jossa koulukiusaaminen jatkuu koulupäivän jälkeenkin. Heinosen puheenvuoron aikana ed. Zyskowicz (kok) piti välihuudon, jossa hän kytkee TikTokin oikeudelliseen näkökulmaan omaisuudensuojalla, sananvapaudella ja yksityisyydensuojalla. Ed. Zyskowicz tuo omat huolenaiheensa esille kesken toisen edustajan puheenvuoron. Ed. Heinosen puheenvuoro tukee käsitystä TikTokista erillisenä tilana, jossa koulun säännöt eivät päde, kiusaamisen mittakaava ja vaikutus kasvavat sekä kouluhenkilökunnan kontrolli oppilaista päättyy heidän poistuessaan koulusta.

Puheenvuoroissa käsitellään laajemmin mobiililaitteiden ja sosiaalisen median käyttöä osana rikollista toimintaa, väkivallan tekoa ja sosiaalista eriytymistä. Tässä narratiivissa TikTok toimii symbolina sosiaalisen median hallitsemattomuudelle. Uhkanarratiivi

rakentuu arjen turvallisuuden ympärille, jossa uhkana nähdään TikTokissa leviävä sisältö. TikTok nähdään osana kehitystä, jossa väkivallasta tehdään viihdettä, ja jossa nöyryytysvideot leviävät. Ed. Rasinkangas tuo omassa puheenvuorossaan esille, että hän on edellisessä työssään ollut koulupoliisi, jossa hän on tehnyt puheenvuorossaan mainitsemia havaintoja sosiaalisen median uhista. Ratkaisuksi esitetään, että puhelinkieltoa koulupäivien rauhoittamiseksi sekä lasten ja nuorten vanhempien vastuuta. Lapset seuraavat tarkasti omien vanhempiensa toimintaa ja jos he ovat jatkuvasti puhelimillaan, niin antavat he huonoa esimerkkiä myös lapsilleen. TikTok kytkeytyy osaksi arjen turvallisuutta. Puheenvuoroissa rakentuva narratiivi sijoittuu vastanarratiivien puolelle. Edustajat eivät koe TikTokia vain viihteellisenä sosiaalisen median alustana, vaan haitallisen sisällön alustana, jossa esiintyy kiusaamista, väkivaltaa ja häirintää. Teknologia nähdään haitallisena lapsille ja nuorille, ja se normalisoi kiusaamista ja haastaa arjen turvallisuutta.

ed. Merja Rasinkangas ps 24.4.2025

“...Nuorten suosikkialustoja somessa on myös TikTok. Eri puolilla Suomea on sosiaalisessa mediassa levinnyt erilaisia tappeluvideoita ja nöyryytysvideoita, joita nuoret jakavat. Näitä väkivaltaa esittäviä videoita on tavattu myös alakouluikäisten puhelimista, ja ne ovat aikuistenkin silmissä järkyttävää katsottavaa...”

Puheenvuorossa ed. Rasinkangas (ps) tuo esiin huolen lasten ja nuorten älypuhelimien käytöstä ja erityisesti eri sosiaalisen median alustojen käytöstä mm. laittomiin sovelluksiin, K18-peleihin ja -viihteeseen tai huumekauppaan. Kuitenkin hän nostaa esille erityisesti TikTok-sovelluksen, jossa leviää lasten silmille kuulumatonta sisältöä. Puheenvuorossa rakentuu moderni uhkanarratiivi, jossa esitetään TikTok väkivaltaisen sisällön välittäjänä. Puheenvuorossa vahvistuu uhkakertomus, jossa teknologiasta tulee portti uhkaan, eikä sitä esitetä uhkana itsessään. Toinen hyvin samantyylinen puheenvuoro on ed. Hopsulta (vihr) 24.4.2025, jossa hän nostaa esiin nuorten hyvinvointiin kohdistuvan uhan, joka on tunnistettu muun muassa Isossa-Britanniassa. Siinä TikTokin algoritmi syöttää nuorille miehille Andrew Taten tekemää aggressiivisuutta lietsovaa sisältöä. Andrew Tate on entinen potkunyrkkeilijä, jolla on miljoonien ihmisten seuraajajoukko sosiaalisessa mediassa. Tate kohdistaa sisältönsä nimenomaan nuorille miehille. Hän nostaa esiin ajatusmaailmaa, jossa vahvistetaan miesten vahvuutta, ja että he voivat päättää asioista myös naisten puolesta. Toinen hälyttävä esimerkki, jonka ed. Hopsu nostaa puheenvuorossaan esiin on skinnytök-sisältö TikTokissa, jossa nuoria naisia

kehotetaan syömään vähemmän ja laihduttamaan. Puheenvuorossaan ed. Hopsu käyttää retorisia keinoja, kuten puhuttelevia esimerkkejä muista maista, vahvistaakseen oman uhkanarratiivin sanomaa. Ed. Hopsu tuo puheenvuorossaan esille useita TikTokin uhkanarratiivin elementtejä, joista yksi on demokratian ja yhteiskunnallisen vakauden uhka.

10.12.2024 ed. Haatainen (sd) mainitsee TikTokin, kun eduskunnan täysistunnossa keskusteltiin naisiin kohdistuvasta väkivallasta Suomessa. Hän nostaa esille TikTokissa leviävän henkilön Andrew Taten videot, joissa hän kertoo ihannoivansa naisten pahoinpitelyä. Tämä puheenvuoro on yhteydessä ed. Hopsun yllä olevaan puheenvuoroon, jossa hänkin nostaa TikTokin uhkana naisvihan leviämiseen. TikTok toimii naisvihan ja väkivallan näyttämönä, eikä niinkään ilmiön syynä. Puheenvuorossa tuodaan esiin naisvihaa lietsova ilmiö, jonka myötä tekijä voi nousta ”sometähdeksi” tai muuten saada suosiota sosiaalisessa mediassa. TikTokin suosion kasvaessa on myös uudet naisvihan ja väkivallan muodot nousseet julkisuuteen, kuten väkivallan ihannointi ja väkivalta julkisessa tilassa. Tämä tekee TikTokista välineen, jossa patriarkaattinen väkivalta uusiintuu digitaalisessa ympäristössä.

10.12.2024 ja 20.5.2025 ed. Rasinkangas (ps) on nostanut puheenvuoroissaan esille huolen lasten ja nuorten mielenterveydestä. Molemmissa puheenvuoroissa TikTok koetaan uhkana, sillä se on suosittu sosiaalisen median alusta lasten ja nuorten keskuudessa. Rasinkangas tuo esille lasten mielenterveyteen liittyvät haasteet, joita suuri digikuorma rasittaa. TikTok nähdään esimerkkinä sovelluksesta, jossa vietetään liikaa aikaa, mikä resonoi lasten ja nuorten vireystilaan ja jaksamiseen esimerkiksi koulupäivän aikana. Uhkaa vahvistetaan omalla kokemusasiatuntijuudella, sillä ed. Rasinkangas kertoo aiemmin toimineen koulupoliisina. Tämä lisää puheenvuoron uskottavuutta ilman virallista tutkimusviitettä sekä todistaa koetun uhkan osaksi todellisuutta. Puheenvuorossa TikTok nähdään ahdistusta lisäävänä tekijänä nuorten kehityksessä, sillä kommunikointi sosiaalisessa mediassa voi olla raadollista ja loukkaavaa. Ed. Rasinkangas esittää ratkaisuna vanhempien kasvatuksellisen vastuun, joka on tällä hetkellä livennyt liikaa vanhemmilta sosiaalisen median vastuulle. Lisäksi hän tuo puheenvuorossaan esille kiinnostavan näkökulman siitä, että nykypäivänä lapsia suojellaan liikaa pettymyksiltä.

Brand ja kumppanit (2024) tuovat artikkelissaan esille esimerkin, jossa 6596 yhdysvaltalaisista nuorta koskevassa tutkimuksessa kävi ilmi, että yli 3 tuntia päivässä sosiaalisissa verkostoissa viettämisellä on yhteys suurempaan mielenterveysongelmien

todennäköisyyteen (s. 2). Sosiaalisella medially on tutkitusti vaikutuksia lasten ja nuorten mielenterveyden haasteisiin, joten ed. Rasinkankaan esille tuomat uhat ovat aiheelliset.

Puheenvuoroissa nostetaan sosiaalisen median laajempi uhka lapsille ja nuorille. TikTokia ei käsitellä vain sosiaalisen median alustana, vaan se liitetään osaksi laajempaa sosiaalisen median uhkaa. TikTok esitetään uutena ja kouluympäristöön kuulumatomana teknologiana, jonka on huomattu vaikuttavan lasten ja nuorten oppimiseen. Sitä kuvataan sanoin ”...TikTokin runsaan käytön on todettu aiheuttavan muutoksia nuorten aivorakenteessa ...”. Tässä TikTokia ei koeta vain psyykkisenä uhkana, vaan kehoa ja hermostoa muokkaavana tekijänä. TikTokia verrataan uhkapelaamiseen, joka on yleisesti tunnistettu ongelma. TikTokin uhkanarratiivi rakennetaan osaksi laajempaa sosiaalisen median uhkaa, jossa koulukiusaaminen, seksuaalinen hyväksikäyttö ja huumekauppa eri sosiaalisen median alustoilla vahvistavat TikTokin roolia haitallisena alustana.

Puheenvuoroissa mainitaan nimeltä kaikista sosiaalisen median alustoista ainoastaan TikTok ja Snapchat. TikTok nähdään vaikuttamisen tilana, joka ei ole yhteiskunnan kontrollissa. Sitä ohjaavat algoritmit. Ratkaisuna koetaan sosiaalisen median ikärajojen nostaminen 15 vuoteen ja valtakunnallista ruutuajakausta vapaa-ajalle, jotta lapset ja nuoret eivät olisi liikaa puhelimilla päivän aikana.

Useaan kertaan täysistuntokeskustelussa nostetaan esille TikTokin ja yleisesti sosiaalisen median haittoja. TikTokin uhkanarratiivit liitetään lasten ja nuorten hyvinvointiin ja yhteiskuntarauhaan. Puheenvuoroissa korostetaan yhteiskunnan rooli suojella lapsia sosiaalisen median haitoilta samalla lailla kuin päihdehaitoilta. TikTok koetaan virtuaalisena päihteenä, eikä vain viestinnän välineenä tai viihdealustana. Lisäksi TikTokissa leviävät vaaralliset haasteet ja TikTokin vaikutukset lasten ja nuorten keskittymiskykyyn koetaan uhkana. TikTok esitetään helposti saavutettavaksi väkivallan ja ahdistavan sisällön levityskanavaksi, joka vahingoittaa lasten psyykkistä kehitystä. Puheenvuoroissa TikTok ei esiinny ainoana uhkana lasten ja nuorten hyvinvoinnille, vaan yleisesti internetin laaja sisältömäärä koetaan uhaksi. Sosiaalisen median yleistymisen varsinkin lasten ja nuorten keskuudessa koetaan haitalliseksi heidän kehityksensä kannalta. Nykyiset lapset ovat ensimmäinen sukupolvi, joka on elänyt koko elämänsä algoritmien ja lyhytvideoiden aikakaudella. Tähän sukupolvien väliseen muutokseen tulee varautua entistä paremmin, joka nousee esille kansanedustajien täysistuntopuheenvuoroissa.

Lapset ja nuoret erottuvat selkeästi suojelun kohteeksi tarkasteltaessa TikTokissa esiintyviä uhkia. Monet kansanedustajat ovat huolissaan TikTokissa leviävästä kiusaamis-, väkivalta- ja nöyryytysvideoista, joita TikTokin algoritmi syöttää lapsille ja nuorille. Tavallinen TikTok-video voi muuttua kiusaamiseksi ja näin altistaa niin videon katsojan kuin videolla kiusatun henkilön epämukavaan tilanteeseen. Mitä enemmän tällaiset videot saavat katselukertoja, sitä enemmän video saa näkyvyyttä. Tämä on osa TikTokin toimintalogiikkaa: kun käyttäjä tykkää tiettyä hashtagia hyödyntävistä videoista, algoritmi alkaa näyttää vastaavaa sisältöä jatkossa myös käyttäjän FYP-syötteessä. Lisäksi puheissa mainitaan yleisesti sosiaalisen median alustojen käyttö seksuaalisen hyväksikäytön ja huumekaupan välineenä.

TikTok on yksityisomisteinen yritys, jonka tavoitteena on saada sovellukselle lisää käyttäjiä ja tuottaa siten lisää voittoa. Sovelluksen suurin käyttäjäryhmä ovat lapset ja nuoret. Kansanedustajat kokevat, että lainsäädännön kiristämisen lisäksi lasten vanhempien pitäisi olla tarkempia siitä, mitä kaikkea he antavat lastensa katsoa ja missä sosiaalisen median kanavissa heidän lapsensa saa olla. Yleisesti sosiaalisen median alustojen, kuten TikTokin, ikäraja on 13 vuotta. Puheenvuoroissa TikTokin uhkanarratiivi rakentuu lapsiin ja nuoriin kohdistuvaan turvallisuusuhkaan. Tämä ei ole varsinaisesti geopoliittinen, kuten Kiinan uhka, vaan se keskittyy lapsiin ja nuoriin kohdistuvaan haittaan ja TikTokin koukuttavuuteen. Heidän ruutuaikaansa tulisi rajoittaa, niin koulussa kuin vapaa-ajalla, jotta he eivät kohtaisi arjessaan heille kuulumatonta sisältöä. TikTokia käytetään esimerkkinä puheenvuoroissa, koska se on yksi suosituimmista ja uusimmista sosiaalisen medioista ja myös mediassa keskustellaan paljon sen hyödyistä ja haitoista.

4.4 Disinformaatio, demokratia ja portinvartijuus

Täysistunnoissa pidetyt puheenvuorot ovat osa kansanedustajien poliittista viestintäänäänestäjilleen. Niissä nostetaan heille tärkeitä asioita esille, joista he myöhemmin tekevät videoita omille sosiaalisen median kanavilleen kuten TikTokiin. Kansanedustajien puheenvuoroissa mainitaan TikTok osana poliittista viestintää ja portinvartijuuden haastajana. Puheenvuoroissa korostuu TikTokin rooli disinformaation leviämisen mahdollistajana. Lisäksi julkisen keskustelun kärjistyminen ja vihapuheen yleistyminen nousevat puheenvuoroissa uhiksi.

Ed. Purra ps 11.2.2021

...Ulkomaalaisten yliedustus seksuaalirikostilastoissa on suoraan seurausta hallitsemattomasta ja vääränlaisesta maahanmuutosta. Sitä ei korjata valistuskampanjoilla tai TikTok-videoilla, ei naisen asemasta kertovilla sarjakuvilla, ei kulttuurisella ymmärtämisellä eikä syrjinnän vastaisilla toimilla...

Yllä olevassa puheenvuorossa ed. Purra puhuu maahanmuutosta ja maahanmuuttajista perussuomalaisille tyypilliseen sävyyn negatiivisesti. Puheenvuorossa TikTok ei esiinny varsinaisena uhkana, vaan se tuodaan esille retorisenä keinona kuvaamaan heikkoja vaikuttamiskeinoja. TikTok kuvataan helppona, nopeana ja populistisena välineenä viestiä ilman vastuuta. Samasta aiheesta on pidetty muitakin puheenvuoroja, joissa esitetään TikTokia heikkona vaikuttamisen keinona.

Kulttuuripoliittisen selonteon yhteydessä pidettiin puheenvuoro, jossa rakennetaan TikTokiin uhkanarratiivia suomen kielelle ja kotimaiselle taiteelle. Siinä nostetaan huoli suomen kielen roolista nyky-yhteiskunnassa, sillä TikTokissa soi vain ”englanninkielinen poppi”. TikTok rakentuu globaalin englanninkielisen populaarikulttuurin symboliksi, joka on uhaksi suomalaiselle kulttuuri-identiteetille. Vastakkainasettelua luodaan TikTokiin ja suomen kielen välille, jota suomalaisessa kulttuurissa vaalivat esimerkiksi teatterit, orkesterit ja museot. TikTokiin uhka kohdistuu alueelliseen tasa-arvoon ja kulttuuriseen omavaraisuuteen. Puheenvuorossa korostuu keskustalaiseen ideologiaan perinteiset arvot, kuten aluepolitiikka ja isänmaallisuus. Ratkaisuna ei esitetä TikTokiin kieltämistä, vaan suomalaisen kulttuurin vahvistamista.

ed. Bergbom ps 5.12.2023

...Minä en aidosti ymmärrä, minkä takia te, keskusta, olette niin vihaisia täällä salissa. Jos te olette nyt palanneet jatkuvasti siihen, mitä minä olen sanonut TikTokissa tai mitä kansalaisaloitetta minä olen edistänyt, niin nyt kun katsotaan, minkä takia minä olen puhunut esimerkiksi polttoaineen hinnasta ja puhunut sen puolesta, että sitä lasketaan, niin tosiasia on se, että teidän kaudellanne, teidän vahtivuorollanne, te nostitte polttoaineen verotusta...

Yllä oleva puheenvuoro ei käsittele TikTokia varsinaisena uhkana, vaan puheenvuorossa todetaan, että ed. Bergbom itse käyttää TikTokia poliittisessa viestinnässään. Siinä myös viitataan siihen, että muut kansanedustajat ovat nostaneet aiheen esille omissa puheenvuoroissaan. Kansanedustajat itse tuottavat sisältöä TikTokiin ja perustelevat sitä sillä, että heidän pitää olla läsnä niillä alustoilla, jossa heidän äänestäjänsä ovat.

Täysistuntopuheenvuoroissa viitataan TikTokiin useaan kertaan ja se voidaan nähdä poliittisen viestinnän tilana, joka haastaa perinteistä mediaa ja tiedonvälitystä.

TikTok koetaan kansanedustajien puheenvuoroissa perinteisen median haastajana, jonka takia kansanedustajat nostavat puheenvuoroissaan Yleisradion eli Ylen roolia Suomen valtion omistamana mediayhtiönä. TikTokin uhka on rakenteellinen, sillä muuttuva mediaympäristö ja ihmisten mediankäyttö ovat muutoksessa. Puheenvuoroissa korostetaan, että Ylen tulisi olla vastapainona kiinalaissovellukselle ja tekoälyalgoritmile. TikTokissa leviävät lyhyt videot nähdään haastajana (uhkana) Ylen tarjoamalle sisällölle. TikTok esitetään kiinalaisena, algoritmisena, pinnallisena ja ”hömpää” tuottavana alustana, kun taas Yle esitetään luotettavana, objektiivisena ja journalistisena tiedon välittäjänä. TikTok koetaan uhkana tiedon luotettavuudelle ja laadulle. TikTok kytketään yhteen geopoliittisen uhan kanssa, jossa painopiste on enemmän kulttuurisessa vaikutuksessa eikä vakoilussa. Uhkakertomus rakentaa kulttuurisen uhkanarratiivin, jossa tunnistetaan TikTokin algoritmien uhka mediaympäristölle. TikTokin avulla Kiina on aloittanut kognitiivisen sodankäynnin eli ”aivosodan”. Siinä tavoitteena ei ole käydä maasotaa tai tappaa tuhatmäärin ihmisiä, vaan päämääränä on heikentää länttä jo etukäteen kybersodan, informaatioisodan ja psykologisten operaatioiden avulla. Ratkaisuna kertomuksissa nähdään Ylen roolin vahvistaminen tiedonvälittäjänä.

Kuitenkin osa kansanedustajista ajattelee, että Ylen tulisi keskittyä pelkästään lakisääteisen tehtävänsä uutissisällön tuottamiseen jokaiselle suomalaiselle, eikä tuottaa viihteellistä sisältöä ulkomaisille alustoille, kuten TikTokiin. Uutismedian liiton Kantar-tutkimuslaitoksella teettämän kyselytutkimuksen mukaan yli puolet 13–18-vuotiaista nuorista seuraa uutisia TikTokista (Björkstén, 2025). Kantarin tutkimuksen perusteella on perusteltua, että Yleisradio tuottaa uutissisältöä TikTokiin, vaikka se on kiinalainen sovellus. Ylen strategiaa ja siltä osin sen toimintaa sosiaalisen median kanavissa määrittelee Yle laki, jonka mukaan ”Ylen tulee keskittyä ääneen, kuvaan ja audiovisuaaliseen sisältöön tekstimuotoisen tuotannon sijasta,” (Sihvonen ym. 2025). Tämän kirjauksen pohjalta Ylen kuuluukin olla eri sosiaalisen median kanavissa, kuten TikTokissa, vaikka osa kansanedustajista tätä kyseenalaistaakin täysistuntopuheenvuoroissaan.

Kansanedustajat tuovat esille huolen TikTokin roolista vihapuheen levittäjänä. TikTok mainitaan puheenvuoroissa esimerkiksi näin ”... Edustaja käytti myös termiä ”Isis-osaaja”, ja arvaan, että tällainen video leviää pian TikTokiin tai someen nuorten

kuultavaksi...”. Siinä kuvataan, kuinka pian eduskunnan täysistunnossa pidetty puheenvuoro leviää pian TikTokissa, jonne monet kansanedustajat jakavat omia puheenvuorojaan. TikTokia pidetään uhkana yhteiskunnalliselle keskustelulle, sillä TikTokissa poliittinen viesti jaetaan irrallisena sen oikeasta kontekstista. Huolissaan ollaan erityisesti nuoresta yleisöstä, jolle TikTok levittää erilaisia viestejä ilman journalistista portinvartijuutta. Median toimintaympäristö on muutoksessa ja TikTok on osa nykyaikaista poliittisen viestinnän kenttää, jossa ei perinteistä portinvartijuutta ole. Portinvartijuus on siirtynyt algoritmeille, jotka päättävät, mitä käyttäjille näytetään. Perinteinen media on menettänyt valtansa portinvartijoina digitaalisessa uutisympäristössä, sillä ne eivät voi enää yksin päättää, mitkä uutiset ovat julkisuudessa ja miten ne esitetään. Koska sosiaalisen median alustat ovat yhä tärkeämpi osa tiedon levittämistä, ne ovat keskeisiä foorumeita julkaisun jälkeiselle portinvartijuudelle ja siihen liittyville vuorovaikutuskäytännöille, kuten uutisisällön kommentoinnille, jakamiselle ja tykkäämiselle sosiaalisessa mediassa.

TikTok liitetään vahvasti poliittiseen viestintään ja vallankäyttöön. TikTokin uhkanarratiivin keskiössä on vastakkainasettelu. Uhka ei ole TikTok uutena teknologina, vaan se, millaista politiikkaa sen logiikka tuottaa. TikTok on yksi poliittisen vaikuttamisen kanavista, joissa poliittinen viesti esitetään lyhyesti, hieman viihteellisesti sekä irrallaan sen oikeasta kontekstista. Vastakkainasettelulla ja asioiden yksinkertaistamisella saa sosiaalisessa mediassa enemmän reaktioita ja keskustelua. Tämä buustaa sosiaalisen median algoritmeja. Klikkiotsikoilla ja vaikeiden asioiden yksinkertaistamisella saa nykyajan vilkkaassa ja kiireisessä arjessa ihmisten huomion. Poliittisen päättäjät kilpailevat ihmisten rajoittuneesta vapaa-ajasta, jonka takia on välttämätöntä erottua muista. TikTokin toimintalogiikka vahvistaa polarisaatiota, jossa samanmieliset henkilöt ja ryhmät löytävät toisensa. Puheenvuoroissa korostetaan TikTok-videoiden vaikutusta ihmisten äänestyskäyttäytymiseen, sillä videoilla on helppo johtaa äänestäjiä harhaan. Harvalla ihmisellä on riittävää politiikkatietämystä, joka tarkoittaa politiikkaa koskevien tosiasioiden hallintaa (Rapeli & Leino, 2020, s. 4). Uhkakertomuksen ratkaisuna esitetään ehdokkaiden rehellisyyttä ennen vaaleja sekä vastuun ottamista omista puheistaan myös sosiaalisessa mediassa.

10.4.2024 ed. Harakka (sd) rakentaa TikTokin uhkanarratiivia portinvartijuuden ympärille korostaen TikTokia markkinatoimijana, joka kuuluu digitaalisen talouden ytimeen. TikTok rakentuu uhkaksi, koska se ohjaa sisällön näkyvyyttä, kontrolloi jakelua ja toimii

markkinarakenteen yläpuolella. Tässä uhka ei kohdistu tavallisen kuluttajan mieleen, vaan taloudelliseen vapautuun ja kilpailuun. Ed. Harakan uhkanarratiivissa TikTok uhkaa kansallisten viranomaisten kykyä valvoa markkinoita, pienempiä eurooppalaisia yrityksiä sekä sovelluskehittäjiä. TikTok on merkittävä vallan käyttäjä digitaalisessa ympäristössä, jota perinteinen kilpailulainsäädäntö ei pysty hallitsemaan. Ed. Harakka kehystää TikToken uhan osaksi EU-tason sääntelyä. Hän pitää TikTokia esimerkkinä siitä, miksi EU-tasoista sääntelyä tarvitaan.

Kansanedustajat tunnistavat puheenvuoroissaan TikToken uhan demokratialle, disinformaatioon, algoritmien manipulointiin ja luotettavan tiedon merkitykseen. Puheenvuoroissa muodostuu selkeä narratiivi, jossa TikTok ei ole vain nuorten viihdesovellus, vaan strateginen väline informaatiovaikuttamiseen. TikToken tekoälypohjainen algoritmi koetaan uhkana tiedon luotettavuudelle. Sosiaalisen median ”isot digijätit”, kuten Meta ja TikTok, nähdään uhkana Euroopan maille ja länsimaiselle demokratialle. On mielenkiintoista, vaikka tekoäly on nykyään iso osa elämäämme ja se vaikuttaa jokapäiväisiin käytäntöihin ja keskusteluihin, edelleen sitä kuvaillaan puheenvuoroissa ensisijaisesti teknologiana, joka ei ole vielä täysin kehittynyt ja joka on tulevaisuutta (Bory ym., 2024. s. 2108).

ed. Pauli Kiuru kok 9.12.2024

... Sitten tästä informaatiovaikuttamisesta. Romaniassa pidettiin juuri presidentinvaalit, ja kuinka ollakaan, siellä tuli yllätystulos, ja tuloksen takaa löytyy informaatiovaikuttamista. Kanava, jota pitkin se tieto ja vaikuttaminen tapahtui, oli kiinalaisten hallussa oleva TikTok. Kyllä tässäkin mielestäni on erittäin vahva viesti myös Suomelle ja länsimaille, minkälaisia ohjelmia ja sovellutuksia haluamme käyttää tai sallimme käytettävän. On sinänsä fiksu päätös, että eduskunnan laitteelle TikTokia, kiinalaista ohjelmaa, ei saa edes ladata.

Yllä oleva puheenvuoro vahvistaa uhkanarratiivia, jossa TikTok on informaatiovaikuttamisen ja vaalien manipuloinnin väline. TikTokia on käytetty vaaleissa vaikuttamiseen mm. Romaniassa, jossa vuoden 2024 marraskuussa järjestettyjen vaalien tulos mitätöitiin, koska Venäjän epäillään sekaantuneen vaaleihin somekampanjalla ja kyberhyökkäyksillä. Ylen tekemässä artikkelissa kerrotaan, että Romanian viranomaisten tiedustelutietojen mukaan ulkovalta maksoi ja ohjasi epäaitoja TikTok-tilejä tukemaan Georgescun kampanjaa. Myöhemmin TikTok poisti 27 000 trollitilin verkoston, jossa vaaleihin liittyntä sisältöä oli julkaistu. (Juhola, 2025.) Ratkaisuna puheenvuorossa esitetään TikToken käytön rajoittamista, niin kuin eduskunnassa on jo tehty.

Useassa puheenvuorossa TikTokin uhkanarratiivi kohdistuu demokratian. TikTok koetaan haasteeksi poliittisen mielipiteen muodostumiselle. Puheenvuoroissa TikTok edustaa ympäristöä, jossa poliittinen vaikuttaminen on piilotettua, jolloin äänestäjät eivät tiedä olevansa poliittisen vaikuttamisen kohteena. TikTok nähdään osana ulkoista vaikuttamista, joka tulee Euroopan ulkopuolelta. Vastakkainasettelua luodaan meidän eli Euroopan ja Suomen sekä niiden eli TikTokin ja globaalien digiyritysten välillä. Ratkaisuna nähdään EU-tasoinen sääntely, joka tuo kansalaisille ymmärrystä heihin kohdistuvasta vaikuttamisesta.

Vaalivaikuttaminen sosiaalisessa mediassa ei ole uusi ilmiö. Yksi tunnetuimmista tapauksista Euroopassa on Ison Britannian EU-eroon liittyvä kansanäänestys, jolloin Twitterissä levisi valtava määrä väärää tietoa koskien EU-jäsenyyttä. Tämä sisältöä tuottivat niin oikeat ihmiset kuin botit eli tietokonealgoritmit. Botteja käytettiin yleisen mielipiteen manipulointiin ja poliittisen keskustelun häiritsemiseen. Vuonna 2016 Twitterissä oli 15,8 miljoonaa käyttäjä Isossa Britanniassa. Onnistuneen vaikuttamiskampanjan myötä Iso-Britannia erosi EU:sta 2016, joskin osa eron puolesta äänestäneistä katu äänestyspäätöstään (Gorodnichenko ym, 2021).

Puheenvuoroissaan kansanedustajat suuntaavat katseet Euroopan unioniin, jossa voidaan säännellä suurien sosiaalisen median yritysten toimintaa koko unionin alueelle. Tällä hetkellä EU:n tasolla sosiaalisen median toimintaa säännellään yli kymmenellä lailla, mutta näistä huolimatta esimerkiksi TikTok on rikkonut näitä (Mildebrath & Daale, 2025, s. 7). Alustan tekemät datansiirrot Kiinaan rikkoivat EU:n tiukkoja tietosuojasetuksia, minkä seurauksena TikTok joutui maksamaan 530 miljoonan euron sakot Euroopan unionille. (Kavander, 2025).

19.10.2022 käsiteltiin eduskunnassa huoltovarmuusselontekoa. Ed. Soinikoski (vihr) piti vihreän eduskuntaryhmän ryhmäpuheenvuoron, jossa hän nosti TikTokin osaksi hybridi- ja kyberuhkien kategoriaan. Puheenvuorossa TikTok mainitaan uudenaikaisena turvallisuusuhkana, joka on mahdollista tunnistaa ja hallita. Ratkaisuna TikTokissa näkyvän disinformaation tunnistamiseen, hän korostaa kansalaistaitojen kehittämistä, mikä nähdään huoltovarmuuden kannalta välttämättömänä. On tärkeää, että lapset ja ikäihmiset oppivat tunnistamaan disinformaation. Puheenvuorossa heidät nähdään aktiivisina toimijoina eikä uhreina, niin kuin monissa muissa puheenvuoroissa. TikTok nähdään disinformaation levittäjänä, johon pystytään varautumaan vahvistamalla ihmisten digitaalisia taitoja ja medianlukutaitoa.

Kansanedustajat nostavat puheenvuoroissaan esille uhan TikTokissa leviävistä haitallisista sisällöistä, joka päätty lasten ja nuorten näkyville. Useassa puheenvuorossa TikTok mainitaan alustana, jossa esiintyy väärää tietoa tai TikTok esitetään disinformaation leviämisen symbolina, mutta ei varsinaisena pääuhkana. Väärää tietoa voidaan nykyään myös luoda helposti tekoälyn avulla, jolloin kuvat ja videot näyttävät lähes aidoilta. Tällöin erityisesti lasten ja nuorten on haastava tulkita, onko sisältö aitoa vai ei. Tällöin lapset ja nuoret saattavat tulkita väärän tiedon aidoksi, sillä heille ei ole vielä kehittynyt tarvittavaa medialukutaitoa. Tällaisia ovat esimerkiksi väitteet mahdollisista turvallisuushista (Ukrainan sota, Gazan sota, sisäinen turvallisuus).

Puheenvuoroissaan kansanedustajat kertovat kuulemiaan kertomuksia TikTokista. Suomalaisnuoret ovat kokeneet TikTokissa leviävän disinformaation vaikuttavan heidän ajatteluunsa radikalisoivasti ja todellisuudesta irrottavaksi. Tämä tekee esitetystä TikTokin uhkanarratiivista uskottavamman, koska kokemukset Tiktokin haitoista ovat nuorten omia eikä vain aikuisten havaitsemia. TikTok liitetään vahvasti osaksi disinformaation levittämistä, mutta myös osaksi turvallisuushkia, niin ulkovaltojen vaikuttamista, demokratian haavoittuvuutta kuin nuorten radikalisoitumista. Uhkanarratiivin ydin on demokratian turvallisuudessa, sillä muun muassa ed. Hopsu korostaa puheenvuorossaan ulkovaltojen vaikuttamista ”meidän” demokratiaan mm. disinformaatiolla. Kehyksessä TikTok toimii informaatioympäristön vääristäjänä ja väärän tiedon levittäjänä.

5 Johtopäätöksiä

Tutkielman oletuksenani on, että kansanedustajat luovat uhkanarratiivia TikTokista puheenvuoroissaan, mutta en osannut odottaa, millaisia kertomuksia he siitä tuovat esille. Tutkimuskysymyksenäni on: miten suomalaiset kansanedustajat luovat TikTokiin uhkanarratiivia täysistuntopuheenvuoroissaan. Aineiston perusteella TikTok esitetään uhkana, joka ilmentyy kolmen toistuvan narratiivin kautta: geopolitiittinen uhka, lasten ja nuorten hyvinvointi ja disinformaatio, demokratia ja portinvartijuus.

Kansanedustajien geopolitiittinen uhkanarratiivi linkittää TikTokiin Kiinaan, informaatiovaikuttamiseen ja datansiirtoihin. TikTokiin yhteys Kiinan valtioon ja sitä kautta suomalaisten datan käyttämiseen luovat kuvaa, jossa TikTokia ei nähdä vain viihdyttävänä sosiaalisen median alustana, vaan vallankäyttäjänä. Erityisesti puheenvuoroissa nousee esille TikTokiin tekoälypohjaisen algoritmin käyttämä valta, jolla se pystyy vaikuttamaan käyttäjiensä asenteisiin, käyttäytymiseen ja tunteisiin. TikTokia nimitetään puheenvuorossa mm. kiinalaiseksi vakoilukanavaksi, joka linkittää sovelluksen vahvasti uhkaan Kiinasta. TikTok yhdistetään kyberturvallisuuden ja Suomen ulkopuolelta tulevaan uhkaan, sillä alusta ei ole noudattanut Euroopan unionin sille määräämää sääntelyä, vaan esimerkiksi jakanut eurooppalaisten käyttäjiensä dataa EU:n ulkopuolelle. Puheenvuoroissa geopolitiittisestä uhasta TikTok nousee esille modernin vastanarratiivin tavoin, jossa uudesta teknologiasta tulee portti uhkaan, eikä sitä esitetä uhkana itsessään. Ratkaisukeinoina esitettiin lainsäädännöllisiä toimia TikTokiin käytön rajoittamiseksi, jotta TikTokiin (ja Kiinan) uhka lieventyisi.

Lasten ja nuorten hyvinvointia koskeva narratiivi puolestaan korostaa lyhytvideoiden koukuttavuutta, haittasisältöä ja ”TikTok-aivojen” muodostumista, jossa lasten ja nuorten aivot ylivirittyvät jatkuvasta lyhyt videoiden selaamisesta. TikTokiin nähdään edistävän lasten ja nuorten lisääntyvää ruutuaikaa, joka koetaan uhkana heidän hyvinvoinnilleen. TikTok on todella suosittu sovellus juuri lasten ja nuorten keskuudessa, jonka takia kansanedustajat ovat huolissaan heihin kohdistuvista haitoista. TikTokiin lyhyt videot saavat lasten ja nuorten aivot ylivirittymään ja heikentää käyttäjien keskittymiskykyä. Mitä pidempään TikTok-käyttäjät katsovat lyhyitä videoita, sitä todennäköisemmin heille kehittyy riippuvuusoireita ja dopamiinin aiheuttamaa välitöntä tyydytyksen tarvetta. (Ye ym., 2025, s. 280). Kansanedustajat nostavat esiin huolen TikTokiin leviävästä haitallisesta sisällöstä lapsille ja nuorille, kuten laihdutus- (skinnytok), väkivalta- ja

kiusaamisvideoista. TikTok tarjoaa kiusaamisen jatkumiselle alustan, jossa kiusaaminen ei lopu esimerkiksi koulupäivään, vaan se jatkuu digitaalisessa ympäristössä. Lasten ja nuorten hyvinvointia koskevissa TikToken uhkanarratiiveissa korostuu myös TikToken tekoälypohjaisen algoritmin haitallisuus, sillä sen tavoitteena on maksimoida käyttäjän sovelluksessa viettämä aika. Algoritmi vaikuttaa siihen, millaista sisältöä käyttäjät näkevät ja näin pystyy vaikuttamaan käyttäjien FYP:illä näkyviin videoihin. TikToken uhka kehystetään uuden haitallisen teknologian ympärille, jossa lapset ja nuoret eivät osaa toimia vastuullisesti, eikä valtiolla tai Euroopan unionilla ole mahdollisuutta puuttua siihen. Puheenvuoroissaan kansanedustajat esittivät TikToken käytön kieltämistä tai ainakin sen rajoittamista koulupäivien aikana. Puhelimien käytön rajoittamisesta koulupäivien aikana keskusteltiin täysistunnoissa vuoden 2025 aikana, jolloin aiheesta pidettiin 8 puheenvuoroa. Laki tuli voimaan 1.8.2025.

Yllätyin, kuinka huolestuneita kansanedustajat ovat lasten ja nuorten hyvinvoinnista ja lyhyt videoiden vaikutuksesta heidän kehitykseensä. Johtopäätöksiä kirjoittaessani julkisuudessa käydään vilkasta keskustelua siitä, pitäisikö sosiaalinen media kieltää alle 15-vuotialta kokonaan. Tämä on ollut vain ajan kysymys, milloin tällaista pohditaan, sillä monet kansanedustajat esittivät tätä heidän täysistuntopuheenvuoroissaan.

Sosiaalisen median algoritmit vaikuttavat siihen, millaista sisältöä eri ihmiset näkevät ja näin algoritmit pystyvät vaikuttamaan siihen, millaista poliittista keskustelua tai sisältöä ihmiset kohtaavat. TikTokissa leviää paljon sellaista sisältöä, joka ei ole tarkoitettu lasten silmille. Vaikka tekoälypohjaisen algoritmin pitäisi tietää TikTok-käyttäjän ikä, sukupuoli ja kiinnostuksen kohteet, silti raaka sisältö, piilomainonta ja kiusaaminen päätyvät lasten ja nuorten FYP:ille. Tämä lisää algoritmin epäsuosiota ja vaikuttaa siten negatiivisesti julkiseen keskusteluun ja ihmisten asenteisiin TikTokista. Sosiaalinen media luo ulkonäköpaineita erityisesti lapsille ja nuorille. TikToken tekoälyä hyödyntävät kauneusfiltrit muuttavat nuorten kasvot kapeiksi ja virheetömiksi. Tällaiset filtrit yhdistettynä skinnytok-sisältöön eivät tee hyvää nuorten itsetunnolle.

Kansanedustajat nostavat väärän tiedon leviämisen eli disinformaation leviämisen uhkana demokratialle. TikTokissa tapahtuva kolmansien osapuolten informaatiovaikuttaminen ja vaalien manipulointi haastavat länsimaista demokratiaa. Monessa maassa on todettu TikTokissa tapahtuman informaatiovaikuttamisen vaikuttaneen vaalien tulokseen. Kansanedustajat nostavat puheenvuoroissaan ratkaisuiksi mm. kansalaisten mediataitojen vahvistamisen, jotta he havaitsevat paremmin tekoälyllä tehtyä sisältöä tai muuten väärää

tietoa. Vaikka tämä ei olekaan pysyvät tai kestävä ratkaisu disinformaation leviämisen ehkäisyyn TikTokissa, lisää se ihmisten tietoisuutta informaatiovaikuttamisen uhasta. Puheenvuoroissa tunnustetaan TikTok osana poliittista viestintää ja perinteisen portinvartijuuden haastajana. TikTokin algoritmit nousevat median ja politiikan vallankäytön ytimeen. TikTokia käytetään puheenvuoroissa retorisenä keinona kuvailemaan heikkoja vaikuttamisen keinoja, vaikka TikTok on vakiinnuttanut asemansa myös poliittisen viestinnän alustana. Monet kansanedustajat käyttävät TikTokia osana ulkoista viestintäänsä. Tätä perustellaan sillä, että päättäjien pitää olla läsnä niillä alustoilla, joissa ovat heidän äänestäjensä. TikTok esitetään poliittisen viestinnän tilana, jossa oletetaan kaikkien olevan. Puheenvuoroissa kehystetään TikTok perinteisen median haastajana, sillä TikTokissa ei päde perinteinen portinvartijuus, vaan kuka tahansa voi julkaista sinne mitä vain anonymisti. TikTokin algoritmit koetaan uhkana yleisen mielipiteen muodostumiselle, sillä algoritmit ohjaavat julkista keskustelua. Tämä vähentää myös tiedon luotettavuutta ja lisää dis- ja misinformaation määrää alustalla. Sillä algoritmi ei pysty tunnistamaan esimerkiksi tekoälyllä tehtyä vääristettyä videota aidosta.

Kansanedustajien puheenvuoroissa tuodaan esiin uhka uudesta teknologiasta, jota puheenvuoroissa retorisesti esitetään mm. kiinalaisena videonjakoalustana tai kiinalaisena vakoilualustana. Uuden teknologian yhteys Kiinan valtioon nousee keskeiseksi uhaksi puheenvuoroissa. Kiinan uhka on ollut vuosikausia esillä ja myös Suomen Suojelupoliisi on varautunut tähän uhkaan. Kiinan informaatiovaikuttaminen on tunnustettu uhka, jota on tapahtunut ennen TikTokiakin. TikTokin menestyksen tulevaisuuteen vaikuttavat Kiinan toimet maailmanpolitiikassa.

Kansanedustajien puheenvuoroissa uhkanarratiivi rakentuu juonessa. Puheenvuoron alussa todetaan alkutilanne, sitten tuodaan esille vallitseva uhka, kuten lyhytvideoiden koukuttavuus, disinformaatio, algoritmit tai yhteys Kiinaan. Juonellistaminen on kertomusten keskeinen ominaisuus. Lopuksi puheessa tuodaan esille jokin ratkaisuehdotus, joka suurimmassa osassa puheenvuoroissa oli EU-sääntelyn vauhdittaminen tai sen kiristäminen, jotta TikTokin roolia Suomessa ja EU:ssa voidaan hallita entistä paremmin. Vuoden 2024 jälkeen uhkakieli yleistyi ja muuttui selkeästi jyrkemmäksi kuin aikaisemmin. Tuolloin uhan institutionaaliset ratkaisut, kuten EU-sääntely ja puhelimen käytön rajoitukset kouluissa, mainittiin yhä useammin. Harvassa puheenvuorossa nostettiin ratkaisuehdotuksiksi sosiaalisen median alustojen vastuuta esimerkiksi julkaisun jälkeisestä portinvartijuudesta.

Tutkielmani tulokset tukevat Boryn ja muiden (2024) heikkojen ja vahvojen tekoälynarratiivien jaottelua, jossa TikTokin algoritmi kuvataan sekä arjen vaikuttajana (heikko) että autonomisena vallankäyttäjänä (vahva). Tämä jaottelu luo mielestäni hyvän pohjan tarkastella kansanedustajien puhetta TikTokista. Kansanedustajat kokevat TikTokin tekoälypohjaisen algoritmin uhkana monella tavalla. Heikko tekoälynarratiivi kuvaa TikTokin algoritmia nykypäivän tekoälyjärjestelmänä, jota hyödynnetään mm. sisällön suodattajana ja käyttäytymisen analysoijana, jotta TikTokin sisältö on kohdistettu jokaiselle käyttäjälle yksilöllisesti. Vahva tekoälynarratiivi päinvastoin kuvataan tekoälyjärjestelmänä, joka manipuloi, pyrkii vaikuttamaan poliittisesti tai tuottaa väärää tietoa. Kansanedustajat suhtautuvat puheenvuoroissaan uuteen teknologiaan arkipäiväisesti, mutta silti varauksella. Koska monet kansanedustajat käyttävät itsekin TikTokia, on se heille arkipäiväinen sovellus, vaikka he suhtautuvat siihen varauksella. Toisaalta puheenvuoroissa saattaa näkyä myös kansanedustajien perehtymättömyys TikTokia kohtaan. Uskon, että tämä heijastaa monien suomalaisten mielikuvia TikTokista ja yleisesti uutta teknologia kohtaan.

TikTokissa leviävä haitallinen sisältö koetaan monella tavalla uhaksi. EU-tasoinen sääntely nähdään kansanedustajien puheenvuoroissa keskeisimpänä keinona vaikuttaa esimerkiksi disinformaatioon, kiusaamiseen, laihdutuskulttuuriin tai kyberturvallisuuteen liittyvien sisältöjen leviämiseen. Lisäksi kansanedustajat uskovat tietosuoja-, kilpailu- ja läpinäkyvyyshäviönormien vahvistamisen merkittävänä keinona suojella TikTokin alaikäisiä käyttäjiä sovelluksen haitoilta. EU-sääntelyn lisäksi puheenvuoroissa Yleisradio asemoidaan disinformaation torjunnan ja kriisiviestinnän vastinpariksi. Ylen roolin vahvistaminen luotettavan tiedonvälittäjänä koetaan oleelliseksi, minkä lisäksi kansanedustajat korostavat myös kansalaisten medianlukutaidon lisäämistä. On tärkeä näkökulma, että yli puolet 13–18-vuotiaista saa kaikki tai ainakin lähes kaikki uutisensa TikTokin kautta. TikTokilla on myös keskeinen yhteiskunnallinen merkitys nuorten arjessa, vaikka suurin osa kansanedustajienkin puheenvuoroista ovat negatiivisia.

Aineiston perusteella on mahdotonta todeta, onko TikTok uhka vai ei. Julkisessa keskustelussa nousee TikTokin uhkaan liittyviä asioita jatkuvasti esille, mutta niiden faktapohjaisuus on tuntematon. Kansanedustajien puheenvuoroissa esiintyi myös positiivisia ja neutraaleja narratiiveja. Loppujen lopuksi vain pieni joukko kansanedustajista on maininnut TikTokin täysistuntopuheenvuoroissaan lähes viiden vuoden tarkastelujakson aikana. On hyvä pohtia sitä näkökulmaa, jossa kansanedustajat

toistuvasti mainitsevat TikTokin omissa puheenvuoroissaan ja samalla luovat kuvaa siitä, että täysistuntojen kuulijoiden/katsojien pitäisi olla TikTokissa, jotta he tietäisivät tarkalleen, mistä he puhuvat täysistunnossa. Eduskunnan täysistuntosali lyhyt videoiden alttari, jossa kansanedustajat pitävät puheenvuoroja sosiaalisen median yleisölleen, eikä istuntosalissa olevalle yleisölle.

Tutkielmani osoittaa, että eduskunnan täysistuntopuheissa TikTok toimii esimerkkinä teknologisesta vallasta. Uhkanarratiivit yhdistävät turvallisuuden, hyvinvoinnin ja demokratian suojelun EU-sääntelyn odotuksiin ja algoritmisen portinvartijuuden kritiikkiin. Tämä valottaa, miten uusi media kehystetään poliittisessa keskustelussa ensisijaisesti uhan kautta – ja miten riski legitimoidaan institutionaalisina ratkaisuin. Tulokset täsmentävät uhkanarratiivin käsitettä suomalaisessa parlamentaarisisessa kontekstissa ja osoittavat, että narratiiveilla on materiaalisia seurauksia: ne ohjaavat sääntelyä, resurssivalintoja ja poliittista viestintää. Näin TikTok ei ole vain sovellus, vaan kertomusten kautta rakentuva poliittinen objekti.

Jatkotutkimuksena olisi mielenkiintoista tarkastella TikTokin julkaisun jälkeistä portinvartijuutta. Perinteistä portinvartijuusteoriaa, joka on useiden vuosikymmenten ajan pyrkinyt selvittämään, miksi uutiset ovat sellaisia kuin ne ovat, on alettu uudistaa. Julkaisun jälkeinen portinvartijuus on noussut esiin ja se korostaa sekä digitaalisen teknologian että yleisön aktiivista roolia portinvartijuudessa. Kenen käsissä julkaisun jälkeinen portinvartijuus aidosti on? Algoritmeilla, käyttäjillä, päättäjillä?

Lähteet

- Aura, H. & Vahvi, J. (2023). Somen uusi aikakausi? Nämä asiat ratkaisevat, tarjoaako web 3.0 reilun vaihtoehdon digijäteille. <https://www.sitra.fi/artikkelit/somen-uusi-aikakausi-nama-asiat-ratkaisevat-tarjoaako-web-3-0-reilun-vaihtoehdon-digijateille/>
- Brand, C., Fochesatto, C. F., Gaya, A. R., Schuch, F. B. & López-Gil, J. F. (2024). Scrolling through adolescence: Unveiling the relationship of the use of social networks and its addictive behavior with psychosocial health. *Child and Adolescent Psychiatry and Mental Health*, 18, Article 107. <https://doi.org/10.1186/s13034-024-00805-0>
- Björkstén, T. (2025). Tiktok on nuorten tärkein uutismedia, muut jäävät kauas taakse, paljastaa tutkimus. Yle. <https://yle.fi/a/74-20139349>
- Bory, P., Natale, S. & Katzenbach, C. (2024). Strong and weak AI narratives: an analytical framework. *AI and Society*, 1–11. <https://doi.org/10.1007/S00146-024-02087-8>
- Ciovacco, C. (2020). The shaping of threat through narration. *Journal of Strategic Security*, 13(2), 48–63. <https://www.jstor.org/stable/26918084>
- Coeckelbergh, M. & Reijers, W. (2016). Narrative technologies: A philosophical investigation of the narrative capacities of technologies by using Ricoeur's narrative theory. *Human Studies*, 39(3), 325–346. <https://doi.org/10.1007/s10746-016-9383-7>
- Gorodnichenko, Y., Pham, T. & Talavera, O. (2021). Social media, sentiment and public opinions: Evidence from #Brexit and #USElection. *European Economic Review*, 136, 103772. <https://doi.org/10.1016/j.eurocorev.2021.103772>
- Happonen, K. & Kiilakoski, T. (toim.). (2025). Nuoruuden kolme vuosikymmentä: Nuorisobarometri 2024. Valtion nuorisoneuvosto; Nuorisotutkimusseura; Opetus- ja kulttuuriministeriö. <https://tietoanuorista.fi/wp-content/uploads/2025/03/nuorisobarometri-2024.pdf>
- Hara, J. (2024). Iso osa kansanedustajista kieltäisi Tiktokin – katso, miten oma edustajasi vastasi. Yle. <https://yle.fi/a/74-20086759>
- Hyvönen, A-E. (2020). Onko sosiaalinen media alusta totuudenjälkeisyydelle? *Politiikasta.fi* <https://politiikasta.fi/onko-sosiaalinen-media-alusta-totuudenjalkeisyydelle/>
- Juhola, T. (2025). Romaniassa on uudet vaalit Venäjän Tiktok-kampanjan takia, mutta likainen peli jatkuu. Yle. <https://yle.fi/a/74-20158422>

- Kang, H. & Lou, C. (2022). AI agency vs. human agency: understanding human–AI interactions on TikTok and their implications for user engagement. *Journal of Computer-Mediated Communication*, 27(5) <https://doi.org/10.1093/jcmc/zmac014>
- Kannasto, E., Paatelainen, L. & Isotalus, P. (2023). Henkilöityminen eduskuntavaalikampanjassa – Puheenjohtajat ja puolueet sosiaalisessa mediassa. *Politiikka*, 65(1), 27–52. <https://doi.org/10.37452/politiikka.119455>
- Kavander, A. (2025). EU lätkäisi TikTille miljoonasakot. *Yle*. <https://yle.fi/a/74-20159377>
- Kestilä-Kekkonen, E. & Korvela, P.-E. (toim.). (2017). Poliittinen osallistuminen: vanhan ja uuden osallistumisen jännitteitä (SoPhi, nro 135). Jyväskylän yliopisto. <http://urn.fi/URN:ISBN:978-951-39-7077-2>
- Liu, K. (2022). The global times and the China threat narrative: An empirical analysis. *Journal of Chinese political science*, 27(1), 1–18.
- Löfblom, K. (2023). Minuuden narratiivinen rakentaminen tutkimushaastattelussa. *Sosiologia*, 60(1), 22–36. Noudettu osoitteesta <https://journal.fi/sosiologia/article/view/128682>
- Macnaghten, P., Davies, S. R. & Kearnes, M. (2015). Understanding public responses to emerging technologies: a narrative approach. *Journal of Environmental Policy & Planning*, 21(5), 504-518.
- Mannerheimin Lastensuojeluliitto. (2025). Nuoret ja nettikiusaaminen 2025: 13–18-vuotiaiden kokemuksia kiusaamisesta digitaalisissa ympäristöissä [PDF]. https://www.mll.fi/wp-content/uploads/2025/04/nettikiusaamiskysely_2025_A4.pdf
- Mildebrath, H. & Daale, B. (2025). TikTok and EU regulation: Legal challenges and cross-jurisdictional insights (EPRS Briefing No. PE 775.837). European Parliamentary Research Service, European Parliament. [https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/775837/EPRS_BRI\(2025\)775837_EN.pdf](https://www.europarl.europa.eu/RegData/etudes/BRIE/2025/775837/EPRS_BRI(2025)775837_EN.pdf)
- Natale, S. (2018). If software is narrative: Joseph Weizenbaum, artificial intelligence and the biographies of ELIZA. *New Media & Society*, July 2017, 146144481880498. <https://doi.org/10.1177/1461444818804980>
- Pöysä, J. (2022). Narratiivinen analyysi (s. 287–321). Teoksessa O. Fingerroos, K. Kajander & T.-R. Lappi (toim.), *Kulttuurien tutkimuksen menetelmät* (Tietolipas, nro 274). Suomalaisen Kirjallisuuden Seura. <https://doi.org/10.21435/tl.274>

- Rapeli, L., & Leino, M. (2020). Kansalaisten poliittinen osallistuminen ja tietämys Suomessa. *Aikuiskasvatus*, 40(1), 4–17.
<https://journal.fi/aikuiskasvatus/article/view/94014/52692>
- Sosiaalisen median tilastot 2024. <https://www.markkinointimaestro.fi/sosiaalisen-median-tilastot>
- STT-AFP, & Eromäki, V. (2026). Tiktok: USA:n toiminnoille perustettu palvelun jatkamisen mahdollistava yhteisyritys. *Yle*. <https://yle.fi/a/74-20205995>
- TikTok. (2025). How TikTok recommends content. <https://support.tiktok.com/en/using-tiktok/exploring-videos/how-tiktok-recommends-content>
- TikTok. (2025). Tietosuojakäytännöt. <https://www.tiktok.com/legal/page/eea/privacy-policy/fi>
- Tuomi, J. & Sarajärvi, A. (2018). *Laadullinen tutkimus ja sisällönanalyysi*. Tammi.
- Ye, J., Zheng, J., Nong, W., Yang, X. (2025). Potential Effect of Short Video Usage Intensity on Short Video Addiction, Perceived Mood Enhancement ('TikTok Brain'), and Attention Control among Chinese Adolescents. *International Journal of Mental Health Promotion*, 27(3), 271–286. <https://doi.org/10.32604/ijmhp.2025.059929>
- Zins, C. (2007). Conceptual approaches for defining data, information, and knowledge. *Journal of the American Society for Information Science and Technology*, 58(4), 479–493.
- Zuboff, S. (2022). "Surveillance capitalism or democracy? The death match of institutional orders and the politics of knowledge in our information civilization." *Organization Theory* 3 (3). <https://doi.org/10.1177/26317877221129290>